

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 4 (1837)

П'ятниця, 23 січня 2015 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

ЗІ «СВІТЛИЦЕЮ» У СЕРЦІ, З УКРАЇНОЮ В ДУШІ...

ПАМ'ЯТИ ПОБРАТИМА

Сьогодні — дев'ятий день, як немає з нами Данила Андрійовича Кононенка... Інсульт паралізував його 13-го, увечері. Не стало — уночі 15-го... Ще до обіду у той трагічний вівторок спілкувалися телефоном, вносили правки у поточний номер... «Ну нішо не передішала біди, — крізь біль і слози згадувала дружина Ніна Миколаївна. — Сходив у магазин, скіп'ятив молоко, поголовився, покупався гарно. День — як день...»

Увечері сів дивитися новини, не по телевізору, який у Криму телевізор — десь в Інтернеті пристосувався виловлювати українські канали. «І тут раптом голоно почав кликати мене — іди сюди, тут таке показують! Я підійшла, ще й не встигла побачити, що там, як він зі словами «Бідна моя Україна...» — припінявся, нахилився, ніби щось хотів поправити, — і... вже більше нічого не міг сказати, тільки очима...»

«Швидка», уколи, лікарня, реанімація, наступного дня вранці — томографія: знімок тільки на третину світлій, решта — темна від крововиливу... «Буває, і з такого викарабкуються», — лікар сказав...

В суботу, 17-го, поховали. Ця черна звістка вже встигла облетіти і Крим, і Україну, і світ. Крізь блокаду

— телефоном, Інтернетом досі ідуть співчуття. Крім офіційних, звичайно. Бо в штаті ж ніде не числиться — один із перших засновників «Світлиці», з першого й до останнього дня — її Вічний Редактор відділу літератури. А чому п'ять років тому пішов Данило Кононенко зі штату? Ота компанія, що від імені Мінкультури прилітала тоді ламати через коліно його дітище, хоч зараз усвідомлює, чому глибоко порядний і соєвісний Данило Андрійович не пішов на співпрацю з ними і написав заяву?

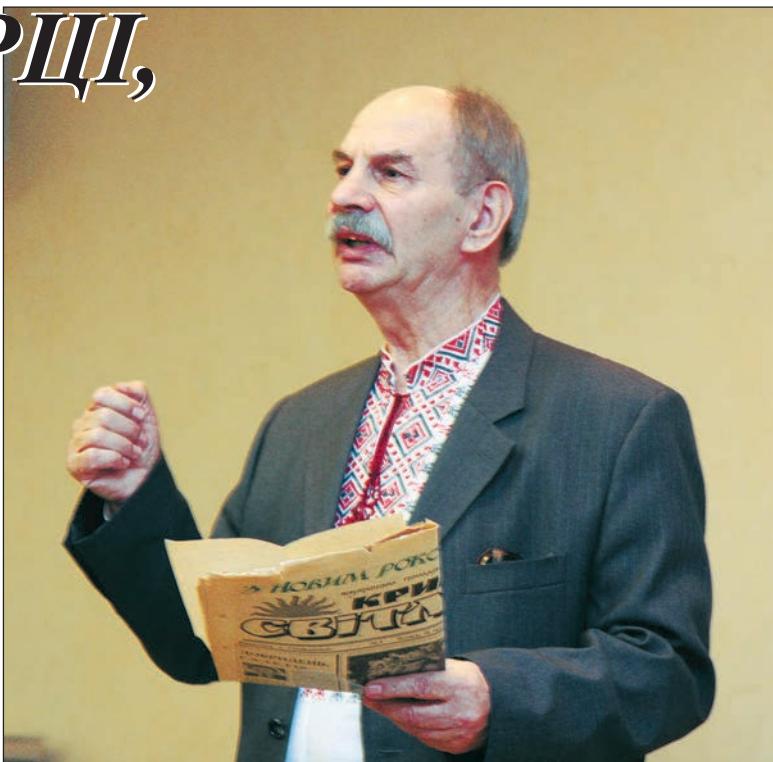
І який же парадоксально трагічний збіг — київські «реформатори» увірвалися тоді в редакцію теж 13 січня, на Щедрий вечір, як і ця новина, що через п'ять років о цій же порі добила Поета, Патріота, Українця — нашого Колегу, Соратника і Вчителя...

Ми довідалися, що того вечора в новинах передавали трагічне повідомлення про розстріл пасажирського автобуса під Волновахою, де загинуло 12 людей, 18 були поранені... Але жертви того кривавого злочину було більше. І серед них — наш Данило Кононенко...

Ми не виговоримо сьогодні усіх слів, що печуть душу. Нам стане цих слів на стільки, скільки буде «Кримська світлиця», з якою у Вічність, вже у СВІТЛИЦІО НЕБЕСНУ пішов наш Побратим.

Вічна Вам пам'ять, Даниле Андрійовичу...

«Світличани»

«ОДНА КАЛИНА ЗА ВІКНОМ...»

Він був жайворонком. Алі не тому, що безтурботно щебетав, — з роками це давалося все важче. Просто просинався вдосвіта. Одразу ж йшов на кухню — поки родина спала, це була безроздільно його територія, де можна, нікому не заважаючи, читати, писати, переглядати архіви і просто думати.

Потім — робота, допомога дружині по господарству, а коли власні діти виростили, турбота про внуків, котрих усьому навчав на власному прикладі і, радіючи, спостерігав, як його тезка старшенький Данило Кононенко на очах ставав яскравою особистістю — до його рук і перо можна передати, а в душу вдихнути найбільшу любов свого власного життя — до Батьківщини.

Одна калина за вікном,
одна родина за столом,
Одна стежина, щоб додому
йшла сама,
Одна любов за все життя,
Одна журба до забуття
І Україна, бо в нас іншої нема.
Все це нібито писалося про нього, моєї колегу і товариша Данила Андрійовича Кононенка, і про його родину, і про кохану дружину, з

якою прожив півстоліття. Вперше побачивши Ніну, я була трохи здивована — вона ніяк не нагадувала сучасну богему краю, працювала на заводі, ймовірно не відвідувала ні спа-салони, ні косметичні кабінети. Та і навіщо? Данило Андрійович не із тих, хто разом зі зростанням власного статусу добирає до нього і належне оточення. Він все життя був вірним своїй Ніні — що якось стало темою нашої відвертої розмови.

І розмов таких було багато — майже 15 років ми пропрацювали в одній кімнаті, і увзох, і великом загалом — часи у «Кримської світлиці» були різні. А взагалі-то наші шляхи вперше зійшлися понад 40 років тому — коли я, ще дівчинкою, проходила випробувальний термін у «Кримській правді» як друкарка, де Данило Андрійович Кононенко працював, здається, коректорм. Йому першому показала свої вірші у шкільному зошиті. Та і пізніше наші життєві орбіти постійно перетиналися: ми працювали в одній редакції книжкового видавництва «Таврія» з різницею у рік (я прийшла пізніше), а коли Данило Коно-

ненків став відповідальним секретарем у Кримському відділенні Спілки письменників України, теж контактували регулярно, бо він опікувався молодими літераторами, а я — підготовкою до видання збірок віршів кращих із них. Іноді, коли йшлося про російськомовні тексти, Данило Андрійович приходив порадитися, і мені було трохи ніяко-во, бо звикла дивитися на нього як на метра. А він, добра, відповідальна людина, так боявся проглядіти талант, та і взагалі когось образити!

Можливо, ще й тому, що не забув, як після демобілізації, у військовій формі, вперше прийшов на заняття літературної студії і як непривітноого зустріли там місцеві класики. Так і розривався постійно між небажанням образити людину і необхідністю зорієнтувати її в подальшому на конструктивну поведінку.

З часом ця дилема стала менш гострою — в 90-ті роки інституттворчої майстерності було зруйновано. Творчість настільки споріднилась з комерцією, що говорити про її якість більше не доводилося. Але і тут бажаючим надрукувати в

тих, хто це робив разом з ним, використовуючи всі свої зв'язки, переконливість і дипломатію, аби багаторічна мрія кримських українців таки справдилася. То були хоч і непрості, але приемні клопоти і перехвилювання, схожі на ті, що переважає мати перед народженням дитини, і потім, коли все в її житті — історична подія: перше слово, перші кроки, перший клас... За цим не спостерігав, усе це переважав разом з газетою і Данило Андрійович Кононенко.

(Продовження на 8-й стор.)

Данило Кононенко і Тамара Соловей. Фото 80-х років

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою право
скорочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журналне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Київ
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплатна, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050)310-56-63

СВІТ МАЄ ПОВІРТИ В УКРАЇНУ

Тероризм — проблема всього світу, і ми переможемо у цій битві, тільки якщо будемо єдиними, заяви Президент Петро Порошенко у своєму виступі на Всесвітньому економічному форумі у Давосі. «Ми потребуємо дуже добре скординованих зусиль усього світу, щоб перемогти у цій битві», — зазначив Президент.

«Україна потребує не лише солідарності. Україна потребує віри. Повірте в Україну!» — заявив Глава держави, виступаючи на засіданні «Майбутнє України» у рамках Давоського економічного форуму.

Президент наголосив, що цінності не можуть ставати предметом торгу. «Якщо ми разом ведемо боротьбу за цінності, ми — непереможні», — сказав Петро Порошенко.

Президент Порошенко зазначив, що за рік після його попереднього виступу у Давосі, Україна зазнала значних змін. Багато з них були позитивними. Відбулися вільні президентські та парламентські вибори, підписано Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, розпочалася реалізація програми кардинальних реформ. «Україна стала сильнішою. Однак зараз країна переживає агресію не тільки щодо Криму, але й значної частини території Донецької та Луганської областей. Близько дев'яти тисяч російських військових перебувають на території нашої держави», — наголосив Президент.

Відночас, на переконання П. Порошенка, наразі немає Криму, але й значної частини території Донецької та Луганської областей. Близько дев'яти тисяч російських військових перебувають на території нашої держави», — сказав він.

За словами Президента, Україна, на відміну від України, не дотримується Мінських домовленостей, укладених ще минулого року, і постійно порушує режим припинення вогню.

Відночас, на переконання П. Порошенка, наразі немає

Криму, але й значної частини території Донецької та

Луганської областей. Близько

дев'яти тисяч російських

військових перебувають на

території нашої держави», —

наголосив Президент.

ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ З ОКУПОВАНОГО КРИМУ ЗАПУСТИЛИ ГАРЯЧУ ЛІНІЮ

Для жителів анексованого Росією Криму розпочала роботу гаряча телефонна лінія з питань адміністративних послуг, що надаються громадянам України на території Херсонської області.

Про це повідомляє Молодіжна організація «Нова генерація», яка є виконавцем цього проекту в партнерстві з БО «Фонд громади міста Херсон «Захист».

Зокрема, за телефоном +38 050 315 68 00 надається інформація для громадян України, які живуть на тимчасово окупованій території Криму, за видами адміністративних послуг; державних установ, які надають адміністративні послуги (інші місця розташування, графік роботи, контакти) на території Херсонської області, порядку отримання адміністративних послуг, а також за переліком документів, необхідних для отримання адміністративних послуг. Режим роботи гарячої лінії — з 9:00 до 18:00 за кіївським часом.

Телефонна гаряча лінія працює в рамках проекту «Удоосконалення організації надання адміністративних послуг для жителів АР Крим на території Херсонської області» за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Данії, Європейського Союзу та Програми розвитку ООН в Україні.

КРИМЧАНИ НАГАДАЛИ РОСІЇ, що КРИМ — ЦЕ УКРАЇНА

20 січня біля будівлі Посольства Російської Федерації відбулася акція, на якій зібралися близько 40 кримчан. Тримаючи в руках гасла: «Крим — це Україна!» та «Путін, геть з України!», вимушенні переселенці вирішили нагадати в День Автономії Республіки Крим як російський, так і український владі, що півострів був і залишається невід'ємною частиною України.

«Я хочу ще раз нагадати Посольству Російської Федерації про ті злочини, які вже здійснені. Окупація Криму — це міжнародний злочин, яким порушені всі міжнародні норми і ціла низка підписаних угод. Зокрема, угода про нерозповсюдження ядерної зброї, а також про дружбу і співпрацю між Росією і Україною», — зазначила керівник громадської організації «Центр громадянської просвіти «Альменда» Ольга Скрипник. Вона також зазначила, що на окупацію Криму ніхто не має права закривати очі, адже потім бачимо трагічні наслідки — вйона на ході країни.

Під час виступу неодноразово зазначалося, що кримчани не сумніваються у поверненні малої батьківщини до складу суверенної України, а кожен, хто був змушений покинути півострів, обов'язково повернеться долому. «Питання звільнення Криму — це питання часу. Шляхом економічного тиску, дипломатичних переговорів, підтримки міжнародного співовариства — ми відновимо кордони України», — сказав Владислав Хмелюк-

«Ми вимагаємо миру від Росії та просимо допомоги у світі», — заявив Президент України в інтер'ю американському телеканалу CNBC у Давосі.

Петро Порошенко наголосив на необхідності перевідкриття україно-російського кордону і негайного виведення російських військових з української території. «Наступним кроком має бути політичний діалог. Тому що існує лише один політичний шлях у демократичній країні досягнути стабілізації ситуації — це законіні, вільні та чесні місцеві вибори на основі українського законодавства», — наголосив Президент України.

Глава держави акцентував на тому, що зараз для усього світу важливо продемонструвати єдність та солідарність з Україною. «Це — війна не лише за український суверенітет на територіальній цілісність, це — війна за свободу, демократію на усьому європейському континенті. Сьогодні це питання глобальної безпеки», — зауважив він.

Говорячи про відновлення української економіки на тлі війни на сході України, Петро Порошенко заявив: «Ми абсолютно впевнені, що досягнемо прогресу в економічних реформах, створимо абсолютно новий інвестиційний клімат, незалежний суд, продемонструємо значний прогрес у боротьбі з корупцією. Україна — унікальна держава для інвесторів, я в цьому впевнений. Едина перевона для нашого успіху — це війна, і саме тому ми повинні зупинити її».

КРИМСЬКІ ТАТАРИ ПРОСЯТЬ ООН НЕ ДОПУСТИТИ ЇХНЬОГО ЗНИЩЕННЯ

Комітет із захисту прав кримськотатарського народу просить ООН, Туреччину та Україну звернути увагу на порушення прав корінного народу в анексованому Росією Криму. Комітет ухвалив це звернення на конференції, яка пройшла у Сімферополі в суботу, попри спроби активістів її зірвати, повідомляє «Бі-бі-сі Україна».

Делегати конференції ухвалили звернення до Генерального секретаря ООН Пан Гі Муна із закликом «не допустити знищення» народу. У заяві йдеється, зокрема, про випадки викрадення кримських татар та порушення їхніх прав: «У результаті чергового захоплення Криму, корінне населення — кримські татари перетворилися на об'єкт терору і фізичного насильства». Крім того, Пан Гі Муна попросили Сімферополі в суботу, попри спроби активістів із зверненням звернути увагу на порушення прав кримськотатарського народу.

Окрім того, від МЗС України вони вимагають «вивчити можливість надання кримськотатарському народу міжнародного статусу третьої сторони в російсько-українських відносинах з набуттям права самостійного звернення органів національного самоврядування Курултаю і Меджлісу в міжнародні судові інстанції».

В ухваленому зверненні до Президента Туреччини Реджепа Ердогана також говориться про становище кримських татар і зауважується, що інформація з російського боку про нібито дотримання прав цього народу є неправдивою.

У резолюції конференції сказано, що «будь-яка влада в Криму може існувати тільки за згодою і за чітко вираженої волі кримськотатарського народу».

ТИМ ЧАСОМ... У Криму знову відновилися затримання кримськотатарських активістів, які брали участь у зустрічі Мустафи Джемілева в Армянську 3 травня 2014 року. На цей раз об'єктом уваги співробітників правоохоронних органів став бізнесмен Едем Османов із Чорноморського району. У понеділок, 19 січня, його затримали на очах у сім'ї та доправили в ізолятор тимчасового утримання Сімферополя. Чоловіка звинувачують у застосуванні насильства відносно представника влади. Найближчим часом йому буде обранний запобіжний захід. Правозахисники і члени Меджлісу вважають, що таким чином влада намагається чинити тиск на соціально активних людей і «примусити до лояльності».

правління «Координаційна рада організацій вимушених переселенців з Криму» Сергій Мокренюк.

Під час акції було ухвалене звернення до російського народу, де організатори акції зазначили, що для них важливо дотистати до пересічних росіян, щоб вони підняли голови, звільнитися від диктатора, який зрадив свій власний народ, і почали, нарешті, боротися за свої права і свободи в Росії. Адже росіянам так само, як і українцям, потрібен мир і щасливе майбутнє для дітей. А для цього треба, щоб з української землі пішли всі російські солдати.

«Так званий референдум, який відбувся 16 березня в Криму, не має законної сили, а тому не може бути підставою для будь-яких змін статусу Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

«Референдум» порушив конституцію України і базові міжнародні принципи про територіальну цілісність і суверенітет суб'єктів міжнародного права. Нелегітимність «референдуму» підтверджує Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 24 березня 2014 року про територіальну цілісність України і Висновок Венеціанської комісії від 21 березня 2014 року. Закон-

ДО БОГА –
ЧЕРЕЗ РАМКУ??!

У Сімферополі в понеділок, 19 січня, місцеві «поліцейські» встановили рамки металодетектора біля входу в православні храми. Про це повідомили кримчани в соціальних мережах, – інформують «Крим.Реалії».

Як повідомляється, парафіяни, які прийшли до храму, щоб відзначити свято Водохреста, повинні були спочатку пройти через рамки металодетектора, встановлені «поліцейськими» біля входу на територію храму.

Таких заходів безпеки було вжито, як мінімум, у двох церквах Сімферополя – соборі Святих апостолів Петра і Павла та в Храмі Олександра Невського.

«Так у духовному «російському Криму» входять до церкви, через металошукачі та поліцейські кордони», – прокоментував фотографію в соціальній мережі Facebook житель анексованого Криму.

«САМООБОРОНА»
БУДЕ «КАЧАТИСЯ»
ЗА РАХУНОК ДІТЕЙ?

Влада анексованого Криму передозподілила гуманітарну допомогу, отриману з Голландії в 2008 році: ковди, перевезувальний матеріал та деякі види медичного обладнання, які раніше перебували в розпорядженні КРУ «Дитяча клінічна лікарня», будуть передані в розпорядження так званого кримського народного ополчення. Про це повідомила в понеділок, 19 січня, пресслужба кримського уряду.

Таке рішення було ухвалено на виконання доручення самопроголошеною «прем'єр-міністру» Криму Сергія Аксёнова та за результатами роботи комісії з питань отримання та розподілу гуманітарної допомоги, яка відбулася 19 січня 2015 року, – інформує кореспондент «Крим.Реалії».

Як йдеться в протоколі засідання № 38, вирішено «передозподілити гуманітарну допомогу, отриману з Голландії в 2008 році вигляді ковд, стерилізаторів, крісло-каталок, еластичних бинтів і т. д., на користь Державної казенної установи Республіки Крим «Кримський республіканський штаб народного ополчення – народної дружини Республіки Крим».

На офіційному сайті кримського уряду опубліковано список медичного обладнання з чотирнадцятьма найменуваннями, яке раніше зберігалося в КРУ «Дитяча клінічна лікарня», і яке буде передано «самооборонівцям». У тому числі – столи перевезувальних, автоклави польові з пальником (п'ять штук), стерилізатори (п'ять штук), перевезувальний матеріал, судочки пластикові (290 шт.), крісло-каталка.

Яким чином кримська «самооборона» має намір все те використовувати (особливо крісло-каталку – хіба що «качаться»), у заяві не повідомляється.

ЗНОВУ УКРАЇНСЬКА
НЕВІСТКА ВИНУВАТА?

Користувачі Facebook з Керчі викидали в мережу звернення, яке поширяють невідомі мешканці міста. Зокрема, один примірник було нацелено біля будівлі міського Пенсійного фонду.

На думку авторів листа, соціальними установами Керчі керують симпатики української влади, метою яких є якомога більше нашко-

ВНИМАНИЕ!

Очень похоже, что и в нашем керченском Пенсионном Фонде, как и во всех наших ЖКХ, почтовых отделениях и т.д., засели сегодня порошенковские прихвости, которые, скрывая свои имена, творят беспределы, дают лезгинскую информацию, отфутболивают звонящих в Фонд на другие телефоны, заведомо зная, что и они не отвечают на звонки... никто, например, никогда не может узнать, куда запропали наши пенсии... Даже начальник Фонда готов бесстыдно ссыльаться на Симферополь, на Москву, на кого угодно, лишь проявляя свою беспомощность и равнодушие к людям.

Может быть, пришло время и надо просто начинать выбрасывать всю эту воровскую, всю эту продажную публику вне из наших городских учреждений, вне из нашего города, вне с нашего российского крымского полуострова!

Керчь. Январь 2015

дити «російському півострову».

«Дуже схоже, що і в нашому керченському пенсійному фонді, як і в усіх наших ЖКГ, поштових відділеннях і т. д., засіли сьогодні порошенковські поспілаки, які, приховуючи свої імена, чинять свавілля, дають дезінформацію, відфутболюють тих, хто телефонує до фонду, на інші телефони, заздалегідь знаючи, що й вони не відповідають на дзвінки... Ніхто, наприклад, не може дізнатися, куди зникли наші пенсії... Навіть начальник фонду готовий безсоромно посилатися на Сімферополь, на Москву, на кого за-

кстремістських матеріалів: у місцевій бібліотеці знайшлися книжки про український голодомор...

А це тепер – екстремізм. Не сам голодомор, звісно. Сам голодомор – це тепер «ефективний менеджмент», це на здоров'я. От тільки шкода, не всіх українців заморили, не довели справу до кінця – от і скінчилася Майданом і знесенням пам'ятників засновників конституції...

Дякувати Богові, хоч Крим видерли на останок, і там відновлюємо тепер нашу, всім відому, духовність і моральності шляхом виучення книжок про голодомор.

Екстремізму ми не допустимо! Тільки відновлення дисципліни та порядку!

В цьому сенсі дві тисячі рублів здаються мені недостатнім заходом. Не вражає, не проймає до кісток. Я б призначив тій бібліотекарці шомісячні п'ятдесяти багатів, як і жодного екстремізму!»

17 січня стало відомо, що керівник бібліотечної системи окупованої Росією Феодосії штрафовано судом на дві тисячі рублів (блізько 490 гривень) через 12 примірників книжки Василя Марочка «Геноцид українців. Серія: Голодомор 1932–1933. Голодомор» (2007), яка входить до Федерального переліку екстремістських матеріалів.

ЩО ТАМ ПОГАНОМУ СПОРТСМЕНУ ЗАВАЖАЄ?

«Міністерство» спорту Криму заборонило використовувати на півострові українську символіку.

«У зв'язку із закінченням у Республіці Крим перехідного періоду Міністерство просить забезпечити, відповідно до конституції Російської Федерації, конституції Республіки Крим, неухильне дотримання поваги усіма працівниками та вихованцями державних установ, організацій (у тому числі громадських) і підприємств у сфері фізичної культури і спорту до державних символів Російської Федерації та Республіки Крим, а також муніципальних утворень, провести роботу з недопущення у повсякденній роботі та навчально-тренувальній спортивній практиці використання символіки України», – йдеться в наказі.

У «міністерстві» закликали всі спортивні організації півострова проводити «громадянсько-патріотичні заходи» з усіма учасниками спортивного процесу.

Зaborona з'явилася після того, як Кримом проїхали велосипедисти в куртках з гербом України.

ОТЕПЕР – ПОВНИЙ «КРИМНАШ»!

У Криму вперше борються з усім українським – навіть з поштовими скриньками, пише Gazeta.ua.

Росія невгамово намагається встановити свій порядок у Криму. Окупантська влада не має грошей на встановлення нових поштових скриньок, тому перемальовує старі скриньки – ось результат.

ТО ГУСТО, ТО ПУСТО

КОНТРАСТИ КРИМСЬКИХ ПРИЛАВКІВ І ЦІН

На сімферопольському оптовому ринку «Привоз» незвичнотихо. Зазвичай базар гуде, як вулик, а нині – напівпорожній. Частина торгових наметів просто прибрали, продавці мало, покупці – ще менше.

«Хтось у відпустці, хтось ліцензію не отримав, хтось боїться холодів, а комусь просто нічим торгується», – пояснює реалізатор овочів. – Не у всіх є підвали для зберігання товару. В кого є, ті закупили давно і зараз торгають, а в кого немає – та і товару немає. А зараз закуповувати – жодній вигоди. Закупівельні ціни – ого-го! А купівельна спроможність дуже низька».

Вибір яблук невеликий. Ціни на них кусаються. Середні кримські яблука коштують від 70 рублів. Можна знайти і по 25 – дрібні в крапочки.

«Це – третій сорт, тому й ціна така, – каже продавець яблук. – Хоча вже зараз у Красногвардійському районі, де ми закуповуємо зазвичай, такі ж нам на опті віддають за 40 рублів, а 1-й сорт – за 60. Ось і рахуйте, скільки вони тут коштують».

Недефіцитні капуста, морква, буряк за два останні місяці подорожчали наполовину – з 15 рублів у листопаді до 22–25 в січні. А ось любителям свіжих огірків і помідорів дозволяється і розщедритися, і витратити час на їхні пошуки. На ринку цих овочів зовсім мало, а ціни на них вражают – 180 рублів за кілограм. Порівняно з листопадовими, вони зросли втричі. Як і на баклажані, за які зараз просять 300 рублів.

У надлишку на «Привозі» цитрусові та картопля. Мандарини коштують від 80 рублів за кілограм. Ціна картоплі залежить від сорту. Найдешевша – привезена з материкової України, її можна купити і за 10 рублів. Вирощена в Криму традиційно дорожча – від 25–30 рублів. «Це зараз вже подешевша, – каже продавець картоплі. – Ось, наприклад, Кримська Роза –

м'яса – порожньо. Як і в ящиках для овочів. Вибору ковбасних виробів і сиру практично немає. Традиційно не радує молочний відділ.

Супермаркет «Сільпо», 60% якого складає українська продукція, навпаки, останнім часом трохи урізноманітнів і збільшив асортимент. Він, звичайно, далеко не такий багатий, яким був до анексії півострова, але вже й не такий бідний, як ще місяць тому. Зараз тут порожні тільки прилавки для алкоголя. Очевидно через відсутність ліцензії на його продаж. У рибному відділі товару небагато, але все є. Однак порівняно з іншими супермаркетами «Сільпо» помітно дорожчий. Упаковка підгuzkiv однієї тієї ж марки тут коштує приблизно на 700 рублів дорожче, ніж, наприклад, в «АТБ».

Спільні риси всіх супермаркетів Криму – порожні молочні ряди. Української молочної продукції на кримських прилавках немає вже близько місяця. Поставки російської – нестабільні. Кримська влада змушена визнати – без українського молока забезпечити Крим не зможе.

«Ми, на жаль, себе сьогодні не забезпечуємо достатньою кількістю молочної продукції, – повідомив в ефірі радіостанції «Росія сьогодні» голова комітету «Держради» Криму з аграрної політики, екології та природних ресурсів Юрій Шевченко. – Ми на 40% забезпечуємо себе власною молочною продукцією. З виробництвом яєць у нас теж проблеми. Ми відверто говоримо сьогодні про те, що стосовно молочної продукції та яєць ми сьогодні залежимо від поставок з материка.

«Голова» республіки Сергій Аксёнов сподівається, що Крим не забаром сам себе прогодує. За його словами, заплановано створити 10 держпідприємств, зокрема й з виробництва молока та яєць. А в очікуванні потоків кримського молока кримчани змушені сидіти на молочній дієті.

Порожні полиці у сімферопольських супермаркетах продавці соро-м'язливо прикривають шторками...

«Забула вже, коли востаннє дитину годувала сирком, – говорить мама дворічного хлопчика. – Він і кефірчик дуже любить, доводиться звичайний кефір купувати і давати йому».

«Сир 200 рублів! – обурюється пенсіонерка. – Та хіба накупишися? Облизалася і пішла».

Знизили ціни кримська влада сподівається за допомогою все того ж імпортозаміщення. У сміливих проєктах правителів – створення рослинницьких підприємств, закладання садів, розведення великої рогатої худоби і свиней. Правда, як вони збиратимуться здійснити все це через відсутність дніпровської води.

Однак, незважаючи на подорожчання, ціни «Привозу» все ж прибавливіші, ніж на інших ринках Сімферополя. Перекупники, які отоварюються тут же, без сорому продають товар вже в півтора-два рази дорожче. Так, банани з оптового ринку за 80 рублів вони перепродають за 150, а за картоплю, куплену за 25, просять 50.

Не менш контрастним буде порівняння асортименту і цін у сімферопольських супермаркетах. Прилавки орієнтованого на російські товари гіпермаркету «Ашан» напівпорожні. У великому асортименті тут лише цукерки. Риби немає – ні живої, ні мороженої. У холодильниках для

Оксана НАУМКО, «Крим.Реалії»

Публікуємо виступ політолога і публіциста, провідного наукового співробітника Інституту системного аналізу Російської академії наук — Андрія Піонтковського, що прозвучав в «Укрінформі» під час «круглого столу: «Як зупинити путінську агресію в Україні», учасниками якого стали російська інтелігенція, представники протестних рухів РФ, правозахисники.

ІДЕОЛОГІЯ «РУССКОГО МИРА» ЖИЛА ВСЬОГО ЛІШЕ КІЛЬКА МІСЯЦІВ

Путін почав війну з Україною ще влітку 2012 року, всіма способами залякаючи і підкуповуючи Януковича, примушуючи його відмовитися від Асоціації з Європою. Для Путіна успіх України на європейському шляху означав величезну фундаментальну загрозу. Тому що такий приклад був би дуже заразливий для російського суспільства.

У цій агресії під час своєї кримської промови він висунув цілу ідеологію «російського світу». Ця промова була повністю списана з гітлерівської промови, і там були всі концепції німецької зовнішньої політики 30-х років — «роз'єднана нація», «возз'єднання втрачених російських земель», «націонал-зрадники», «російський мир». І ось що ідеологію він хотів використовувати для виправдання свого довічного правління. Великий, авторитарний, тривалий проект не може спиратися тільки на насильстві, потрібна якесь позитивна ідеологія, що апелює до більшості населення. І ця ідеологія мала короткосередній успіх: кілька місяців — там, квітень-травень — витала ідея, що не лише «Крим наш», але «російський мир» крокує. Путін тоді назвав його «Новоросією», а його пропагандисти говорили потім про Північний Казахстан, про Естонію і Латвію, де живе російське населення.

Але виявилось, що ця ідеологія — недовговічний продукт. І ідея військового протистояння з Україною абсолютно непопулярна зараз у російському суспільстві. Зараз він себе загнає у кут, з якого дуже важко виходити. Йому пропонував той же Захід у квітні на конференції в Женеві свого роду Мюнхенську угоду. До речі,

це було підписано й українським міністром закордонних справ, там ні слова не було про Крим. Добре, Крим ти проковтнув і закрив на це очі, не лізь далі нікуди.

Путін тоді перебував у стані ейфорії. Зараз, можливо, шкодує про це. Зараз йому дуже складно вийти з цієї ситуації без втрат. А крім того, економічні санкції, навіть такі порівняно по-

Андрій ПІОНТКОВСЬКИЙ

ТАКОЇ МЕРЗОТНОЇ, РОЗГНУЗДАНОЇ ПРОПАГАНДИ НЕ БУЛО І В СРСР...

мірні, якщо вони притримаються наймені ще півроку, а економіка падатиме такими ж темпами, виключить дуже серйозні проблеми. І я не бачу у нього такого ідеологічного, військового й економічного порядку дено-го, який міг би забезпечити його довгострокове перебування у владі.

Але Путін, розуміючи, що не може йти на повномасштабне військове втручання, ніколи не злізе з України. Він паскудитиме Україні до останнього дня свого перебування у владі. Просто раз-раз діякі можливості у нього відрубані (я маю на увазі повномасштабне військове вторгнення), отже, він намагатиметься це робити всіма іншими засобами.

До речі, ось про цей термін, який дуже полюбився в Москві, — «гібридна війна». Я не розумію, що нового в цьому терміні. Все, що робили стрілкові, бородай, мотороли та інші, — це проявляє справжнісінького міжнародного тероризму. І не розумію, чому це кваліфікується як якесь нове слово у військовій теорії — «гібридна війна». Цим

тероризмом він поки займатиметься в основному в Україні. Якщо знадобиться, рука не східить зайнятися тим самим і на території Росії.

ІДЕЯ СПІЛЬНОГО ПРОСТОРУ, ЩО УТВОРЮЄТЬСЯ ЯДЕРНОЮ ПАЛИЦЕЮ, ЗАЗНАЛА ФІАСКО

Російська опозиція протистоїть цьому неймовірному інформаційному тиску на суспільство, який здійснюється путінською пропагандистською машиною за допомогою телебачення. Я пам'ятаю радянські часи. Ніколи такої мерзотної, розгнузданої пропаганди не було! І мені здається, що в цьому плані нам дещо вдається.

Перш за все скажу, що я не вірю в цифри 84-відсоткової підтримки Путіна і його політики

Хоча у них сильна інформаційна підтримка засобів масової інформації. Незалежно від цих опитувань громадської думки, яким абсолютно не можна довіряти, завжді політичні рішення ухвалює меншість населення. Так-от, у Москві є активна меншість противників війни і Путіна. Вона регулярно виводить на марші 50 тисяч людей. І є відповідно активна меншість прихильників Путіна і війни в Україні. Ця меншість може вивести 5-6 тисяч. Наша активна меншість — вона більша.

Така ситуація для Москви. Я не знаю, як йдуть справи в провінції. У провінції набагато більший вплив на громадську думку — це зростання інформації від «Груз-200», що приходить з України, і тут величезну роль відіграє організація Олени Васильєвої. (Олена Васильєва —

правозахисниця, організатор співтовариства «Груз 200: из Украины в Россию» — ред.). З цим Путін має рахуватися.

Є інший аспект. Незважаючи на те, що потужність російської армії значно перевищує потужність української, незважаючи на те, що Кремль лякає ядерною зброєю і Україну, і Прибалтійські країни, весь світ, НАТО дуже оперативно розгорнув свої підрозділи в Польщі і Прибалтії. Хай там буде всього двісті-триста американських солдатів, але вони відіграють величезну психологічну роль. Це, якщо хочете, заручники, смертники. Це означає, що коли путінські «вежливі люди» з'являються на території цих країн, Росія автоматично вступає в повномасштабні військові зіткнення зі Сполученими Штатами. А білц-розрахунок Путіна з його ідеєю «російського світу», який він побудує на пострадянському просторі, розмахуючи ядерною палицею, зазнає фіаско. Він вже знає поразки на дуже багатьох фронтах, і російська опозиція прагне зробити свій внесок до цього процесу.

РОСІЙСЬКИЙ ЕКСПЕРТ: КРЕМЛЬ ПЕРЕЙШОВ МЕЖУ ВІД НОРМАЛЬНОСТІ ДО ВАРВАРСТВА

Росія перейшла межу від нормальності до варварства.

Наслідки цього кроку доведеться долати набагато довше, ніж труднощі через бездарну економічну політику. Про це йдеться в статті «Русские дошли» Владислава Іноземцева — доктора економічних наук, директора російського Центру досліджень постіндустриального суспільства, опублікованій в журналі «Нове время».

За словами автора, паніка на фінансових ринках, падіння цін на нафту та зниження суверенного рейтингу відтінili головну подію — перетворення Росії у воючу країну.

Експерт зазначає, що протягом чверті століття з того часу, як Михайло Горбачов вивів останні радянські з'єднання з Афганістану, Росія не перебувала в такому стані, як сьогодні. Окупувавши і анексувавши Крим, пославши (нехай і таємно) своїх солдатів на схід України, озброюючи і підтримуючи сепаратистів з ДНР і ЛНР, Росія не тільки вплуталася у війну в Європі, але і занурилася в тотальну апологію війни як такої.

«Саме цей крок російська влада зробила у 2014 році — крок від нормальності до варварства. Його наслідки доведеться долати набагато довше, ніж труднощі, породжені бездарною економічною політикою уряду РФ або невмілими діями Заходу в спробі зупинити російську агресію в Україні», — зазначає Іноземцев.

Повну версію статті читайте в новому выпуску журнала «Нове время».

УНІАН

КРИМСЬКУ ОФІЦІЙНУ ПРЕСУ ВЖЕ ВАЖКО НАЗВАТИ НАВІТЬ ЖОВТОЮ

У Криму народ вже не так радіє приходу Росії, як на весні 2014 року. Але все-таки значна частина населення лишається нетерпимою до політики України, і в цьому їм допомагає офіційна кримська преса, що розпаює ненависть до українців і сприяє поглибленню українофобських настроїв.

«Блокада Криму українськими фашистами». Заголовки такого типу прикрашають перші шпальти «Кримської правди» — офіційної газети, яку читає більша частина кримчан. У статті Україна згадується як фашистська

держава, яка вважає півострів своєю територією. Кореспондент обурений «несправедливістю» нашої країни, що позбавляє Крим електроенергії, а також санкціями, накладеними на роботу міжнародних платіжних систем, знов-таки через дії «фашистів».

У «міністерстві транспорту» півострова назвали абсурдним рішенням українського уряду заборонити в'їзд на материкову Україну та виїзд з неї до Криму, про що також поквапилася повідомити газета. «Прем'єр-міністр» півострова Сергій Аксёнов на-

звав «вороховою диверсією» енергетичну, транспортну та фінансову блокаду Криму і переконував усіх, що все одно Україна «не поставить нас на коліна». Він сказав, що до початку наступного туристичного сезону «уряд» спробує знайти заміну системам «MasterCard» і «Visa», які ще нещодавно діяли в Криму.

Населення Криму має можливість насолоджуватися й іншими опусками «Кримської правди» з промовистими назвами: «Укроп — не лише козли, а й боржники», де йдеться про заборгованість України перед Росією та міжнародними фінансовими інституціями, та «Фаши-

здаються» — про готовність України підписати угоду про постачання електроенергії без передплати за цінами, які діють на території Росії. Таким чином, часопис підкреслює слабкість держави й акцентує на «демонстрації політичної волі Путіна».

Публікації такого типу є частиною політики нетерпимості до всього українського і сприяють поширенню антиукраїнської пропаганди серед кримського населення. Багато читачів після ознайомлення з інформацією підібного характеру починають думати саме в проросійському напрямку, несамовито лаючи «фашистів» і звинувачуючи їх в усіх своїх негараздах.

<http://ualife.net>

ло видання за мотивами статті з німецького видання. Ця новина видумана, а її передшовером є ресурс одного німецького видання, на чиєму сайті вказано, що весь контент є «повністю вигаданим, а інколи ще й міцно перебрихуваним». Фейкова новина на сайті «Московського комсомольца» зібрала майже 280 тисяч переглядів.

8 липня видання опублікувало фейкову історію про те, що так званий ополченець «ЛНР» нібито ціною власного життя зупинив танк українських військових в Ізварино. Бойовики заявили, що Олександр Скрябін, який раніше жив та працював у Молодогвардійську, зі зв'язкою гранат кинувся під танк. Насправді, чоловік, ім'я, біографія та фото якого було використано для цієї історії, помер ще в 2011 році від раку легені. Інших повідомлень про підірваній в Ізварино танк, окрім історії про Олександра Скрябіна, не було. Фейкова новина на сайті видання зібрала 44 тисячі переглядів.

Р. С. А тепер запитання від кримських читачів: чому ТАКИЙ «Московський комсомолець» в Україні безперешкодно поширюється, а єдина українська «Кримська світлиця» в Криму — ні? Кого за це на Дошку ганьби занесемо?

РОСІЙСЬКА ЕЛІТА БОЯЗКО ПРОДОВЖУЄ ЖИТТЯ РЕЖИМУ

Мене часто запитують про вірогідність зміни еліт у Росії. У Росії настільки зачіщено політичне поле і настільки боязка правляча еліта, що це продовжує життя авторитарного режиму вище за його природну межу. Ми бачили багато прикладів падіння авторитарних режимів і в Східній Європі, і на Близькому Сході, і у вас. Але російська еліта — вона гранично боязка, вона боїться не стільки Путіна, скільки того, що буде після Путіна.

Ось так звані системні ліберали, що складають економічний блок уряду, всі ці кудріни, чубайси, прохорови, вони, звичайно, незадоволені рейдерськими захопленнями силовиків, але водночас Путін для них відіграє роль захисника від суспільства. Тому, якщо вони візьмуть участь у поваленні Путіна, то через день їм теж поставлять Путіну, — про походження їхніх статтів.

Це дуже згуртована група, яка досить довго триматиметься в бункері, поки український зашмарг не затягнеться на шії Путіна настільки туго, що він вже для них стане джерелом дуже великих неприємностей. Це вже відівбувається, коли вони втрачають можливість вийдіжати на Заході. Все ж вони орієнтовані на те, щоб красти в Росії, а жити на Заході. І для них важливі навіть не просто їхні мільярдні статки, вони втрачають зараз дуже багато, адже це і можливість лікуватися на тому ж Заході.

Тому незадоволення в оточенні Путіна зростає, але зростає воно повільно, а незадоволені ширше, має ще навіть велику інерцію. Авторитарні режими падають частіше в результаті палацових переворотів. Що стосується загрози територ

Сонячна, з допитливим поглядом і широкою усмішкою, довгими густими кучерями — і вічно кудись біжти! Саме такою я пам'ятаю керчанку Севгіль Мусаєву, тоді ще студентку журфаку Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Стикаючись у коридорах виші, не раз помічала, що Севгіль завжди кудись поспішає — на конференцію, на зустріч, здати статтю, організувати захід і зробити ще мільйон якихось інших справ, з якими молода тендітна дівчинка встигала впоратися.

Сьогодні Севгіль Мусаєва-Боровик — головний редактор одного з найбільш читаних і популярних інформаційних видань «Українська правда», володар безлічі журналистських нагород і автор низки розслідувань про корупційні схеми влади. З великом ноутбуком, сумкою і телефоном, який постійно дзвонить, Севгіль забігла в кафе. Ковтак воді, коротка бесіда про надмірності медійної «кухні», і ми почали розмову про Крим.

— **Коли ти востаннє була в Криму?**

— Наприкінці липня минулого року, а до цього — в травні, тоді ще можна було розліпуватися гравіннями в магазинах і кафе.

Коли вже Крим став передалаштовуватися на рублі, змінювалися вивіски в закладах, мене не покидало відчуття фейковості всього, що відбувається. Дуже показовим став відхід українських банків. Мені було цікаво зрозуміти, що відбувалося у фінансовій сфері, адже зрозуміло, що жден інвестор, який поважає себе, чи банк не вкладав би інвестиції у відкриті відділення у Криму. Банки, в найкращому випадку з другої сотні російських банків з однім відділенням десь у Владивікзі, приходили на півострів.

Відбувалося «віджимання» відділень українських банків, наприклад, «Приватбанку», причому настільки абсурдне, що навіть вивіски не змінювали або затягували роздрукованими за 200 гривень плашками зі своєю назвою. Відбувалося рейдерство на державному рівні — спочатку забрали Крим, потім перейшли на приватну власність.

— **Які емоції у тебе були в момент цього «віджимання»?**

— Кримські події за часом збіглися із запуском нашого інтернет-порталу Hub's, адже щойно ми всі пережили Євромайдан. Я дуже добре пам'ятаю цей день, 23 лютого 2014 року, коли зателефонувала колега з New York Times і запитала, що у нас в Криму відбувається і попросила телефон Рефата Чубарова (голови Меджлісу кримськотатарського народу — *ред.*). У той момент, після шоку майданівських подій, я не надала серйозності дзвінку, навіть переконувала її, що нічого серйозного в Криму не відбувається.

Я навіть у страшних снах не могла уявити собі, чим все обернеться! Запустили ми портал 25 лютого і відразу, одними з перших, стали повіністю висвітлювати кримські події. Навіть коли захопили кримський парламент, я до кінця не вірила, що в ХХІ столітті може статися анексія... «Референдум» 16 березня мені здавався театралізованим виставою. Нічого, крім чергового шоку, неможливо було відчувасти від того, що Крим на очах у всього світу забрали.

— **Забрали, тому що віддали? Або забрали з інших причин?**

— Звичайно, ми будемо ще аналізувати ті події. Але, думаю, що без потурання влади цього б не сталося. Я багато сперечалася про це і з колегами, і з друзями. Мені здається, що бездіяльність відіграла свою ключову роль. Так, був складний переходний час, формували Кабінет Міністрів, проводили низку призначень. Росія максимально використовувала всю цю ситуацію для себе! Але в Україні жорсткості явно не вистачило. І для мене головне питання в тому, чому так сталося — через боягузство і нерозуміння ситуації або тому що так було домовлено? У другу версію мені не хочеться вірити.

— **Дизни було опубліковане інтерв'ю з головою Луганської ОДА Геннадієм Москалем, який прекрасно знає кримську силову і політичну кон'юнктуру. Він вважає, що запобігти анексії було не складно. Досить було розбомбити Керченську переправу, перекрити піхві до Криму водою та сушено, і все. Чи завезла б Росія тоді таку кількість військової техніки? Ти згодна з такою думкою?**

— До речі, про переправу. Коли відбувалися всі ці події, я задавалася цим питанням. Адже основна частина техніки надходила до Криму саме через сполучення «Порт Кавказ — Порт Крим». Руйнування переправи не привело б до людських жертв, але зупинило б потік військової техніки. Якби тоді з на-

З перших уст

які мали б бути як «урядові».

Не вирішується толком питання з переселенцями, як з Криму, так і з Донбасу. Це питання в основному тримається на громадських ініціативах. Якби не було волонтерів, то була б катастрофа. А йдеться про громадян України, які опинилися в складній ситуації. Обов'язок будь-якої держави — захищати своїх громадян. Я розумію, що моя країна у війні, і є питання першої важливості. Але питання Криму було, його треба вирішувати. І кримчани — патріоти України можуть відчувати себе забутими і залишеними при такому ставленні держави. І цей біль буде зростати, якщо нічого не робити. Просто сказати, що Крим — це Україна, і зробити новорічне звернення кримськотатарською мовою недостатньо. Чому за вже майже рік не розроблена державна програма роботи з переселенцями? Чому немає державної програми повернення Криму? Чому немає обговорення з громадськістю того, як можна повернути Крим?

шого боку була би досить жорстка відповідь, то не було б сьогодні Донбасу. Війна на південному сході України стала наслідком безперешкодного входу до Криму.

— Для тебе досі актуальні питання про те, як дозволили забрати Крим — через боягузство або за змовою? За службовим обов'язком ти часто спілкуєшся з людьми, які хувають ключові рішення в Україні, — це і політики, і бізнесмени. Питаєш ти їх про Крим? Що вони тобі відповідають?

— Ну... (сміється), чую абсолютно різні думки. Багато хто апелює до

Севгіль Мусаєва-Боровик:

«ПРОСТО СКАЗАТИ, що КРИМ — ЦЕ УКРАЇНА, НЕДОСТАТЬО...»

небажання допустити людських жертв, мовляв, і російської техніки вже було достатньо, і «оляльних» військових, і нічого неможливо було зробити. А активні білі могли спровокувати повномасштабний наступ на всю територію України. Звичайно, не можна виключати цей варіант. З іншого боку, є думка, що відповідальність за кримські події лежить на тих людях, які в той час перебували на ключових позиціях — це і міністр внутрішніх справ Арсен Аваков, і виконувач обов'язків президента Олександр Турчинов. Вияви вони тоді рішучість, можливо, події розгорнулися б за іншим сценарієм. І нарешті, озвучують ще й третій варіант — це змова, коли всі уявили красивий розіграш зі здачею Криму.

— А Севгіль Мусаєва як журналіст, як кримчанка, в який варіант вірить більше?

— (*Після довгої паузи*) Думаю, що все-таки це нерішучість і нерозуміння того, що потрібно робити в ситуації, що склалася. Була складна емоційна складова, потрібно було приймати владу, люди тільки-тільки встали біля керма, вони не знали, що робити з Кримом. Водночас всі політичні сили займалися розподілом урядових портфелів, ішов активний переговорний процес щодо поділу на тлі похорону Небесної Сотні і захоплення Криму.

— Ну, добре. Припустимо, нерішучість того часу можна пояснити низкою причин — від формування уряду до відсутності чіткого бачення стратегії щодо Криму. Але минув уже майже рік, і так само ніякої рішучості немає. Стратегії щодо Криму знову-таки ніякої немає, державної політики з повернення Криму теж немає. Чому так? Може, варіант змови більш імовірний? Крок номер один — здати Крим. Крок номер два — нічого не робити.

— Зраздаго що виправдовують війною в Україні. Я не хочу говорити, що ми Крим злили, забувши про те, що у нас взагалі є така територія і проблема. Це, звичайно, більше панічні настрої. Але я задаю собі абсолютно такі ж запитання, як всі інші кримчани, — чому влада нічого не робить? Чому ухвалює дивні закони щодо Криму, які дозволяють українському бізнесу працювати без податків в Україні, але наповнюють бюджет оккупованого Криму, водночас жителів Криму оголошувати нерезидентами, блокувати транспортне сполучення і так далі.

— А чому так? Хто має в Україні вирішувати подібні питання?

— Думаю, має бути окремий орган у виконавчій системі влади. У нас начебто і є департамент у справах Криму в Кабінеті Міністрів, але я не бачу законодавчих ініціатив,

змогла дати відсіч, не дозволивши окупувати свою територію повністю, ціною людських жертв і в складних кліматичних умовах.

— **А як справа з інтересом міжнародних ЗМІ до Криму?**

— Зараз, до речі, мені часто телефонують колеги з іноземних видань і ТБ-каналів з проханням допомогти. Ймовірно, тому що наближається річниця анексії — журналісти готують проекти щодо Криму. У березні минулого року був великий сплеск інтересу світових ЗМІ до Криму, потім настала спад, коли стали розгортається воєнні дії на сході України. Мені здається, що Крим став «першою ластівкою» майбутнього міжнародного переділу. Крим — виклик для всієї системи міжнародної безпеки, і вихід із ситуації ми маємо шукати разом. Але уроки історії ніхто вчити не хоче.

— **Ти плануєш їхати до Криму? Як думаєш, тебе вже внесли до списку нез'їзних?**

— (*Поміхається*) Поки не знаю, але, якщо чесно, поки не планую поїздку.

— Ну, враховуючи твою публічність і посаду головреда «Української прав-

нення. Невже тільки після анексії ми довели, що є патріотами України? Насправді, нас з українцями багато що об'єднує! Зокрема, і прихильність до землі. Нашим народом вона дісталася дорогою ціною. А ось «міна уповільненої дії» тих процесів, що зараз ми бачимо на сході і в Криму, була закладена ще в сталінські часи...

Коли, наприклад, у звільненій депортациі будинки кримських татар заселяли жителів російської глибинки. Я добре пам'ятаю результати соцопитувань, коли жителі сходу України не пам'ятають про Голодомор 1932-1933 років в Україні або не вважають це трагедією, хоча «викошували» саме схід, і люди цього просто не можуть пам'ятати — їх привозили на ці землі. У переселенців того часу не було відчуття «свого дому» і «своєї землі».

Кримські татари в плані прихильності до землі — дивовижний народ! Донині не можу розгадати загадку нашого народу, який після виселення та піввікового життя в Узбекистані, де знову доводилося вставати на ноги, повернувшись до Криму, залишивши все — будинки, роботу, друзів. Пройти через ті ж самі труднощі вже в Криму, але так само відчайдушно боротися за свою землю. Це — великий подвиг крізь неймовірний біль, але не всі це розуміли раніше в Україні. Багато чого пояснив фільм «Хайтарма» і події березня 2014 року, але, думаю, нам ще належить поділитися багато чим з українським народом.

— **Як думаєш, Крим повернеться в Україну?**

— Знаєш, недавно зрозуміла, що Крим повернеться! Обов'язково! До цього були більш пессимістичні погляди на події там.

— **А внаслідок чого така зміна поглядів відбулася?**

— Я була у Львові на конференції, де розповідала про Крим. До мене підійшла зовсім молода студентка, і ми з нею довго спілкувалися, а потім сказала, що Крим обов'язково повернеться, рано чи пізно. Вона порівняла Крим з телефоном, який залишився без свого єдиного зарядного пристроя. Телефон забрали, а підходящою зарядкою до нього немає, крім колишньої. Дуже проста, але дуже точна аналогія.

— **Тільки їсъого?** Молода студентка своїм простим порівнянням змушила тебе повірити в те, що Крим повернеться?

— (*Сміється*) Не тільки! Але вона так широ і просто пояснила всю суть і складність становища Криму. У мене є ця віра. І те ж саме минулого року, в якийсь момент я зрозуміла, що Янукович піде. У січні...

— **Інтуїтивно?**

— Так, інтуїтивно. Так само і зараз відчуваю, що Крим повернеться.

— Так це треба підрахувати, скільки минуло між твоїм передчуттям і реальним «відходом» Януковича, щоб зрозуміти, коли ж повернеться Крим?

— Але від нас теж багато залежить! Ми не повинні просто сидіти й сподіватися. Кожен на своєму місці має робити свою маленьку справу.

— **Якщо твої передчуття все-таки збудуться, яким ти бачиш Крим?** Це могла бути кримськотатарська автономія або колишня автономія, або який-небудь інший статус?

— Я не думаю, що кримськотатарська держава можлива.

— **А кримськотатарська**

Під прапором Маркса-Леніна-Путіна...

Чому

українці

Дорога до Храму?

НЕ ХОЧУТЬ В «РУССКИЙ МИР»?

НИКОЛИ не думав, що мені, як і всьому моєму поколінню, доведеться стати живим свідком геройної боротьби нашого народу з черговою навалою московських ординців. Здавалося, що всі ці битви: Конотоп, Батурин, Крути – залишаться надбанням історії. І що нічого подібного вже не повториться ніколи. Виявилось, що помилляється. Росіяни абсолютно не змінилися, і готові сіяти смерть не лише в етнічно «чужій» Грузії, але й нести її братньому слов'янському народові. Провідавши в госпіталі колишнього біця «Айдару» Василя Пелеша (а задовід передавши кілька примірників «Кримської світлиці» його бойовим побратимам, серед яких є і кримчани), я зрозумів, що деструктивна жорстокість росіян – це не лише далеке минуле, але й найсвіжіше сучасне. Василь потрапив у полон, і російські «антифашисти» вирішили відпилити

нані, що не вирішує, але ж у них, видно, своя логіка. Надто вже специфічною є ця російська цивілізація. Століттями тримається на брехні, соціальній нерівності і національному егоїзмі. Найгірше те, що «російський мир» не терпить поряд із собою інших світів – татарського, чеченського, дагестанського, бурятського... Навіть тих світів, звідки й сам піднявся віріс – мордовського, удмуртського, карельського – не потерпить. І в цьому загадка «російського мира» для решти людства. Воно б, звісно, не хотілося колупатися у загадках цього «мира», який вічно себе нав'язує сусідам. Якби ж не оця війна, якби ж не сотні і не тисячі людських жертв, покладених на олтар ненажерливого ординського молоха.

ХІБА «ПРОСТОРЫ» – ПАНАЦЕЯ?

Здавалося б, в ідеалі російська державницька стратегія повинна виглядати так: «СПОЧАТКУ ДОРОГИ І НЕЙТРАЛІЗАЦІЯ ДУРНІВ», а потім... КРИМ І «НОВОРОСІЯ». Але в реальному житті – жодної послідовності! Якщо цього не розуміють у кремлівських кабінетах, то розуміють абсолютно всі сусіди Росії. Інтернет завалений масою фотографій, які відображають російські реалії, а також влучними коментарями до них. Не відстає і науковий світ. Скажімо, український філософ Сергій Даценко написав грунтовну статтю «Агонія Росії», в якій висловив такі думки:

«Ви, російські, за декілька сотень років так і не смогли освоїти ни Сибирь, ни Дальний Восток. Ваше бездействие в Сибіри и на Дальнем Востоке настолько очевидно для вас самих, что вы даже уже не уверены, что сможете удержать эти территории от их медленного захвата Китаєм.

Зачем же вам Новороссія? Чтобы высосать из нее все ресурси, обеспечив Росіїй более комфортного умиріння?

Посмотрите, что вы сделали на Донбассе. Вы уничтожили массу людей, огульно обвиняя в этом украинцев. Вы разрушили значительную часть инфраструктуры Донбасса. Вы залили шахты водою. Вы вывезли оборудование ряда стратегических предприятий. Вы ведете себя как мародеры. Вы ведете себя так потому, что не уверены, что сможете оккупировать эти территории и удержать их.

Вы, російські, не просто мародери, ви – засиратели. Ви засрали територію Росії, не уміячи елементарно убити її від сміття, ні восстановити разрушені ді

Абхазия уже цветёт.
Теперь очередь Крыма!

ма, ни облагораживать територію. Выхачивая ресурси из території, ви ничего в цьому території не вкладываете.

Зачем вам, російські, новая територія, если симеючі ся ви не справляетесь? Чтобъ вихачивати ресурси, позволяя нескольким десяткам семейств в России богатеть, а остальным на крохи от этого богатства тихо спиваться?

Посмотрите на все территории, куда вы приходили после распада СССР, – Приднестровье, Южная Осетия, Абхазия, Донбасс. Везде вы разрушали мирную жизнь, создавали конфликты, убивали мирных жителей и опустошали территории. Крым пока является исключением лишь потому, что Украина не имела сил сопротивляться. Но Крым лишь временно будет исключением.

Это – не территориальная экспансия. Это – территориальное паразитирование. В этой паразитарной логике территорию можно лишь прожирать и засирать...».

Що тут додас? Все вірно... Нещодавно зустрів на Майдані Незалежності ялинського бандуриста Остапа Кіндранчука. Він коротко розповів про ситуацію в Криму:

– Пробував грati в Лівадії.

Посмотрите, что вы сделали на Донбассе. Вы уничтожили массу людей, огульно обвиняя в этом украинцев. Вы разрушили значительную часть инфраструктуры Донбасса. Вы залили шахты водою. Вы вывезли оборудование ряда стратегических предприятий. Вы ведете себя как мародеры. Вы ведете себя так потому, что не уверены, что сможете оккупировать эти территории и удержать их.

Вы, російські, не просто мародери, ви – засиратели. Ви засрали територію Росії, не уміячи елементарно убити її від сміття, ні восстановити разрушені ді

Василь Пелеш

пилкою його праву руку лише за те, що там було написано «Слава Україні!». Очевидно, таким чином вони вирішили зменшити вплив «неонацізму» на українську молодь і були впевнені, що роблять добру справу. Залізна рацістська логіка... Я не пригадую, щоб таке робили з полоненими німецькими фашистами. Хіба що десь у закритих клініках доктора Менгеле. А тут цілком відкрито, в умовах «братьюної ДНР», лідери якої на кожному кроці нагоношують, що хочуть бути в складі України. Бережи, Господи, нас усіх від таких «співвітчизників»... Василь Пелеш достойно витримав тортури, лише кричав (як і повстанці УПА сімдесят років тому) найканонічніше українське гасло: «Слава Україні!». Думаю, після Великої Вітчизняної війни українського народу 2014-2015 років це гасло стане остаточно «канонічним» і часто вживаним навіть на нашому південному ході. І це завдяки Путіну та його агресивній політиці. Але нарешті самим росіянам така жорстокість у ХХІ столітті? Що вона їм дає? Хіба вона вирішує насущні проблеми цього народу? Ми переко-

динці... Видно, не все так добре в масштабах «великої-расії», тому що до новеньких унітазів наші «брати» хворобливо небайдужі. Споплатку у грузинів крали (скількома ж першокласними унітазами поповнилася Ресеюшка в 2008 році!), тепер у нас, на Чонгарі. Колись там і пам'ятник нащадки наші спорудять. А чому б і ні? «Пам'ятник украденому унітазу»... Звучить? Сподіваюся, ми не кілька місяців протистояння, і русофільство остаточно вивітриться з натомлених голів степовиків-таврійців. І такий пам'ятник буде дуже доречним, бо приваблюватиме туристів з усієї Європи. І свідчиме про недавні цивілізаційні битви і реальний стан справ з духовністю у нашого північного сусіда на зламі 2014-2015 років. А заодно і місцевий «зелений туризм» у тих місцинах розвинеться, зробить крок уперед. Була б тільки добра воля у нашого керівництва, а виховувати державний патріотизм тепер значно легше, ніж в епоху Януковича.

«КОНЦЕПІЯ ВРАНЬЯ, ГРОМОЗДЯЩЕГОСЯ НА БОЛЕЕ РАННЕМ ВРАНЬЕ»

До речі, вище згаданий москвич Іванов робить свій посильний внесок і в боротьбу з «укропами» – он як злагоджено бреше у поетичній формі:

*Большая страна, и она
мене размерами нравится!
Не надо, ребята, кромсать,
продавать и дарить.
Россия простором, Россия
полетом и славится!
Тут есть вдохновение –
и думать, и петь, и творить.*

«Кромсать» свое, бачите, не слід. Сусідське, звісно, можна. Росія простори вкрай необхідні, а сусіди обійтуться й без «вдохновення». Тільки чомусь надто куце російське «вдохновення»... Співати – воно, може, й виходить, особливо після чарки, а ось творити... Чомусь до туалетів руки так і не дійшли посправжньому. Сільські нужники – так, це діло освоєне, як то кажуть «издревле», а ось на вищій історичній схो-

(Закінчення на 7-й стор.)

Дорога до Храму-2...

Тих западенців, які надають житло та годують східняків, не надто цікавлячись вчорашніми поглядами цих нещасних, обманутих імперською пропагандою людей. А ще — віддають свої життя в ім'я того, щоб завтра путінські терористи не зруйнували Запоріжжя і Дніпропетровськ так само, як на даний момент вони зруйнували Донецьк і Луганськ. Може б, цього Іванова колись у валізі на суд у Київ привезти, — щоб не брехав так бескоромно? А що? Он ізраїльський «Моссад» завжди скрупульозно виловлював ворогів країни і у валізах привозив до Тель-Авіва. А потім, в разі потреби, юдофоба із шлейфом кривавих справ за спиною судили, а інколи й страчували. Тут же йдеться про інше — хоч би на телевізійну передачу привезти недолгого поетика — хай би ВОНО вибачилося перед українцями — це нечорноземне диво природи. Але це тільки моя реакція. Науковці пояснюють обговорюваній феномен беземоцій. Зокрема, вже загуваний мною філософ Сергій Дацюк висловив таку точку зору:

«Русский мир» в історическом плане — это концепция вранья, громоздящегося на более раннем вранье. И постоянно генерирующая поэтому комплекс исторической неполноценности и агрессии — особенно по отношению к Украине...».

ЯК І ТЕРОРИЗМ РАДИКАЛЬНИХ ІСЛАМІСТІВ

Свого часу Інтернет обійшло фото: «Любимо Росію, любимо Україну, не любимо Путіна і Януковича». Це було під час Євромайдану... Під таким текстом на той момент могли б підписатися мільйони українців. Тепер таку кількість підписів зібрати було б значно важче. Адже одна справа — опосередкований вплив на події через агентуру ФСБ і російські телеканали, зовсім інша — війна, на якій представники одного народу вбивають по-справжньому патріотів іншого. І ще вчора ці народи вважалися якщо й не цілковито братніми, то дуже близькими й абсолютно не ворожими. Тобто могли б дружити і далі, якби... не Путін. Він знищив навіть базову лояльність, яку за кілька століть забезпечила для власних потреб імперія — і кривавими масовими «зачистками» в царські часи (а також в епоху воївничого більшовизму), і більш гнучкою національною політикою у період брежнєвського «застою».

А те, що робиться зараз, взагалі неможливо коментувати. Ось лише один приклад, який наводить український політолог Тарас Березовець:

«...Російський спецназ після взяття в

Леонтьєва, «квазинацию», Латынину, «псевдострану», доктора Лизу, голodomор, книги АСТ, 18 рублей за пост, ненависть, высокомерие, трусость, трусость, трусость и подлость, подлость, подлость. Не прощать не из-за злобы или ненависти, нет. А только для того, чтобы избежать повторения уже прошедшего. Холодно и pragmatically не прощать, без ярости или причитаний. Или вы думаете, что когда мы победим в войне, а у них наконец-то сохнет (прости меня, Господи) Моль, все вдруг расцветет братской любовью?

О да, конечно. Сначала мы услышим «мы не знали», «нас обманули», «мы не виноваты». Катя Андреева придет на работу в сине-желтой блузке, Валерия споет «Червону руту», а Кобзон извинится за «западенских отморозков». А потом все вернется на круги своя. Или попытается вернуться. Потихоньку, по чуть-чуть, и все-таки опять все снова начнется. Появятся новые Мамонтовы и новые Соловьевы, и телепланктон будет внимать им с открытым от изумления и радости ртом. Для того, чтобы это не произошло снова, — ничего не прощайте. Ничего не забывайте. Когда те, кто вчера поливал мою и вашу страну грязью, вдруг начнут клясться в вечной дружбе, не забывайте.

Наших детей, вытряхивающих копейки из своих копилок. Женщин, отдающих последнее на пункты сбора помощи. Безруких и безногих двадцатилетних пацанов в госпитале. В противном случае нашей стране придется в третий раз сражаться с фашизмом...».

Це дуже радикальна позиція, хоча й досить поширенна. Є й значно м'якіші. Мовляв, росіяни різні, є серед них і проукраїнські, тому повністю обривати контакти, різати по-живому не слід. А там побачимо — час, мовляв, внесе свої корективи... Я був дуже здивований, коли почув від Василя Пелеша, що серед його катів були нормальні люди, завдяки яким він і вижив. Я не знаю, як ті «нормальні» співіснують поряд із справжніми звірами. Це вже одна із загадок «руського міра», колись про це писатимуть. Але зараз я загострю увагу читача на тому, що відсутність ненависті і тверезий погляд на стосунки двох народів може зберігатися навіть у тих, хто побував у катівнях Лугандону. Так що не будемо зарікатися щодо неможливості прощення. Закінчили хочу оптимістичними словами Василя Пелеша:

«Путін даремно розраховує на перемогу. Будемо стояти до останнього воїна, до останнього українця! На нашому боці — правда, тому ми переможемо. З нами дух запорожців, дух Тараса Шевченка. А визволивши Донбас, підемо визволити наших кримських братів. Так що не сумуйте, кримчани, окупація ненадовго. І тим паче, ви, «світличані», не падайте духом, навпаки — будьте прикладом для інших. Переїхав український народ гітлерівців — переживе й пурлерівців...».

Сергій ЛАЩЕНКО

* * *

ЗА ЩО Ж НАМ «БРАТ» ТАКИЙ?
«Україна-Росія: історичний розрив» — читайте стор. 12-13

«Кіборг» із донечкою

Цей депутат виступив автором одного із проектів резолюції Європейського парламенту, який має бути проголосований у січні. За його словами, проект резолюції Європейського парламенту щодо ситуації в Україні та відносин ЄС з Росією чітко вказує на потребу протидії інформаційній війні Росії та її агресії щодо України. «Розв'язання української кризи можливе тільки через рішучу і узгоджену дії країн Європейського Союзу та України. Росія має поважати права сусідів і міжнародне право. Російський тероризм має бути знищений, як і будь-який інший тероризм, наприклад, ісламізм», — сказав він.

ЧИ ЗМОЖЕМО ПРОСТИТИ?

У соцмережах тепер активно обговорюється лист Андрія Янка. Текст наводжу нижче: «Не прощать россиянам! Просто не прощать. Не забывать изdevki, телевизионный ад, Тузду, Институт стран СНГ, «Брат-2», запреты на ввоз, удары в спину, брызганье слюной, «на Украине», потопленные наши корабли, «недоязык», Мишу

С. Лашченко і нескорений Василь Пелеш

«ЛЕВІАФАН» ПУТИНА

Найпопулярніший неполітичний «порядок денній» Росії сьогодні — це фільм Андрія Звягінцева «Левіафан». Його дивляться всі — і противники, і затягні прихильники Володимира Путіна. Щоправда, жовчі критики більше. Але це лише штатні патроти і «кремлівські письменники».

Насправді, фільм прекрасний! (Я маю на увазі художні достоїнства). Фільм політично геніальний! З прекрасною роботою акторів, режисера й оператора! Уже сьогодні «Левіафан» отримав величезну кількість міжнародних нагород, з яких найпрестижніша — «Золотий глобус» Каннського кінофестивалю. Ще «Левіафан» поїде до Америки здобувати для Росії «Оскара». «Левіафан» — це фільм, за яким Росія може стати помітною світовою кінодержавою.

Нашого Олександра Роднянського (він — продюсер фільму) у Росії вже називають «п'ятою колоною України». Звичайно! Він же не вкладає грошей в патротичну попсу про «війну» Микити Михайлова, де головний герой схожий на американського ковбоя із зіркою на погонах, серпом і молотом на кокарді кашкета.

До речі, «Левіафан» — це таке собі біблійне морське чудовисько. Англійський філософ Томас Гоббс назвав тоталітарну державу цим ім'ям. Країну, в якій система влади пригнічує людину, перетворюючи її на комаху, на раба, на кріпака. Для Звягінцева «Левіафан» — це образ держави, яку побудував Путін.

Добре відомо, що талановитий художник розповідає про свій час набагато точніше і глибше, ніж десятки найрозумніших філософів, економістів і соціологів. Андрій Звягінцев — геніальний майстер, метр, професіонал. «Левіафан» — це третій фільм після «Повернення» і «Оленя», в яких кіноніжер оголює всі виразки і вади путінської Росії.

Фільм «Левіафан» важко

Кадр з фільму

передказати, хоча в ньому є сюжет, герой, події, інтрига і навіть секс із убивствами та бйками. Автор цих рядків дивився фільмом «Левіафан» дуже довго, напевно, три дні. Але не тому, що насолоджувався й отримував естетичне задоволення, а тому, що більш ніж 10-15 хвилин фільм дивитися неможливо. Він травмує психіку, свідомість. Цей фільм — це філософія жорстокості, тортури. Це — моральний біль, катарсис, очищення. Відчуття, неначе поза своєю волею вступив у контакт з недолюдками, варварами, нелюдами, які існують по той бік добра.

Звягінцев своїм фільмом «Левіафан» забив осиковий кілок у російські «суворенну демократію», вертикаль влади, «духовні скрепи», «розквіт віри», модернізацію країни Володимира Путіна. Цей фільм — це похованням, жалобним гімном 15-річному безроздільному правлінню Путіна.

Фільм Звягінцева — це зворотний бік сочинської олімпіади, «російської весни» в Криму, виворіт путінської політичної системи. Із все-владдям бюрократії, братків у погонах, генералів, алкоголізмом, цинічності церкви, бідності й безвідході російського суспільства і держави. Цей фільм про те, що громадяни Росії — це сміття путінського чехістського братерства. Цей фільм про політичного варвара нинішньої азіатської Росії.

Звягінцев у своєму фільмі критикує православну церкву, яка загрузла в лицемірстві. У фільмі місцевий архієрей

А. Звягінцев

ТИМ ЧАСОМ... У РОСІЇ ВИМАГАЮТЬ ПОЗБАВИТИ ЗАРПЛАТИ РЕЖИСЕРА, ЯКИЙ ГРАВ У «ЛЕВІАФАНІ»...

У Росії православні фундаменталісти вимагають покарати головного режисера Самарського театру драми Валерія Гришка, який зіграв православного архієрея в «Левіафані».

Депутати губернської думи Самарії та громадські та регіональні діячі звернулися до самарського міністра культури Ольги Рибакової з вимогою припинити платити йому заробітну плату. Текст звернення опубліковано на губернському порталі «Самара.ру», пише «Независимая газета».

Підписанти вважають, що створений актором образ є «цинічною та брудною пародією на російський єпископат», ображає вірян і «є ніщо інше, як фіглярське знушення над російською владою й основною конфесією країни — святим Пра-

вослав'ям». Автори документа наголосили, що Гришко працює в державному театрі, формує його репертуар і має можливість «зі сцени вливати на серця й умилядичів, у тому числі молоді».

«Нам не зрозуміло таке лукавство: як можна жити за рахунок бюджетних коштів, одержувати від влади всі преференції і водночас брати участь у витонченному паплюженні російської влади і православної церкви? Дуже хочеться, щоб наш Мінкульт розв'язав цю дивну і нездорову ситуацію, яка вводить в оману абсолютну більшість наших земляків-самарців, які щиро люблять свою Батьківщину і вшановують її багатовікові історичні традиції», — завершується лист до регіонального міністерства.

(УНІАН)

В'ЯЧЕСЛАВ КИРИЛЕНКО: «НАЦІОНАЛЬНИЙ КІНЕМАТОГРАФ МАЄ СТАТИ ІНСТРУМЕНТОМ ЗАХИСТУ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ» — стор. 9

«ОДНА КАЛИНА ЗА ВІКНОМ...»

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)

Останньою з таких щасливих дат стало 20-річчя газети, і хоч Данило Кононенко тоді вже офіційно не працював у «Кримській світлиці», сюди, як і раніше, надходили листи на його ім'я, і практично не було номера без підготовлених ним матеріалів. Й це – без зарплати і без гонорарів, яких останні років 10 мін не бачили взагалі. Та вертатися на роботу офіційно Данило Андрійович не хотів, можливо, тому, що не міг забути ту принизливу перевірку, з якою приїхало до нас наше начальство із Києва, коли було проведено рішучу «оптимізацію», а газета згодом притинила своє існування. Тож навіть якщо Данило Кононенко одержав колись «зайві» гроши, він відпрацював їх з великим авансом. Бо настав час, коли ми працювали вже не за гроши, як і тепер, коли робота в умовах інформаційної війни

на чужій території оцінюється зарплатою, нижчою за російську мінімальну, а за ідею, за принцип, за можливість просто бути – для себе і для наших читачів. До речі, якби тоді на «Кримській світлиці» не економили, більш за те, була вона не одна, а хоча б одна на дві проросійські газети, можливо б, тепер зберегли не один мільярд гривень із десяток тисяч життів країни українців.

«Одна любов на все життя, одна журба до забуття», – цей рядок уже не лише про Данила Андрійовича, але й про нашу спільну журбу, про яку не знати не міг автор слів пісні і від якої вже почорніли обличчя кримських українців, тих, хто не мав змоги відійти на материкову Україну, бо і вік не той, і здоров'я не те, і ніхто їх там не чекає. Розлучили редакцію із її кримськими читачами, які були для нас, як для міфічного Антея земля, що підживлювала його

сили, і лише відірвавши від якої його можна було здолати. Колись до нас приходило багато гостей, нам писали, у нас дзвонили телефони, «Світлиця» проводила конкурси, влаштовувала свята, ми були не просто редакцією, а джерелом поширення кримської культури, традицій, патріотичних ідей. І багато хто, особливо молодь, шов сюди, аби подивитися на Кононенка, вірші якого і життєвий шлях вивчалися в школах за курсом «Література рідного краю».

Тепер вже немає нічого: ні просторів редакційних кімнат, ні колишнього колективу, ні наших місцевих читачів-прихильників, ні літературні рідного краю, ні самого рідного краю, який зробили для нас чужиною, немає вже і Данила Андрійовича – є тільки журба і туга, до забуття, до нестягі, до пошматування від стресу судин.

Останніми словами Данила Андрійовича стали слова:

«Бідна моя Україна!», він тоді в Інтернеті переглядав програму новин по одному із українських телеканалів. Не знаю, як саме повідомлення переповнило чашу, бо сьогодні майже всі новини – рівноцінні, вони про горе, яке прийшло в нашу державу разом з амбіційними намірами сусідів щодо «збирання земель». Втрачено Крим, умивається кров'ю і слозами Донбас, який мав стати частиною російської Новоросії, не витримує воєнного навантаження доведена до переддефолтного стану командою ворога України Януковича економіка, а гастроелері та доморошені пройдисвіти намагаються на людському горі нагріти собі руки... Тож на все це спокійно дивитися і взагалі дивитися людині, котра живе і дихає Україною, а іншої України, як і в пісні, немає і не може бути!

Я ще не вірю, що ми більше ніколи не побачимося, не

посидимо за чашкою кави, згадуючи, як сотні разів, спільніх знайомих і все пережите. Це усвідомлення прийде не одразу, а можливо, вже і не встигне прийти. Знаю, що Данило Андрійович не був і не міг бути біологічним недругом Росії – прийняв же він в душу дружину-росіянку, і це не заважало міцності їхнього союзу. Але не міг прийняти підступних намірів відібрать у його Батьківщини вистраждану багатьма поколіннями незалежність та і взагалі розчленувати, розтоптати її, поділивши між різними державами, аби невдовзі люди забули, що така колись була, – про це відкритим текстом говорили російські політики. Не міг прийняти і не міг пережити, а оскільки не мав змоги змінити щось на країще, просто пішов туди, де його вже не наздожене жодна ліха звістка.

Сумуємо і плачемо. В останні хвилини прощання на його труну поклали приємник дорогої серцю письменника

...Не можу уявити, що Данила Андрійовича нема з нами... Царство небесне його пресвітій душі! Шо й казати: неймовірно важка втрата для всього нашого українського простору... Гірко.

**СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТИ
ДАНИЛА АНДРІЙОВИЧА
КОНОНЕНКА**

*...І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати...*

Тарас Шевченко

*...Вночі собі вируша,
Минаючи снів блокпости,
Туди, де вона – душа –
Зі світом вкраїнським на «ти». Позаду – і мат, і кат.
До сонячів кинешся вплав...
Розпуку, важчу в стократ,
В підпліття глибоке загнав.
Їй мовив: тихо! Сиди.
Не відаю й сам до пуття,
Коли прорвемось з біди...
Тож – всядсья-принишкни.
Затям!*

*...Анексія. Наче «плі»
У добрий і лагідний світ...
На рідній своїй землі –
Вигнанець на старості літ...
Боротись! – вихід один.
Бо воля лиш – наша мета!
...І буде мати,
і син,
Й моя Україна свята!*

Любов ПРОЦЬ
Селище Дубляни, Львівщина

На фото: грудень 2012-го, «Кримська світлиця» напередодні свого 20-ліття. І Данило Андрійович з нами, і нас біля нього ще чималенько...

ОСТАННІЙ ПОЕТ УКРАЇНСЬКОГО КРИМУ

Не витримало серце, пішов із життя, так і не дочекавшись справді українського Криму, Данило Кононенко – поет з тичинівською оркестровою палітрою в душі, стусівською екзистенцією світогляду, симоненківською самоіронією й великою надією, знищеною окупациєю. Надією, яка живила понад п'ятдесят років його кримське життя, що все ж таки прокинеться Крим, виростуть нові люди в ньому, напищуться нові вірші та заспіваються нові урочисті пісні. Не дописалися, не доспівалися, пішов з життя життєлюбний Данило Андрійович Кононенко.

Саме він, Данило Андрійович, є представником кримської школи поетів, разом із Михайлом Вишняком, Петром Вольвачем, Віктором Гуменюком. Школи, закладеної професорами Олександром Губарем і Євгеном Регушевським. Його крилате:

Гаї шумлять... Я слухаю...

Aх, що за дивина!

На лекції у Губара

Завмер біля вікна –

стало канонічним для багатьох авторів на півострові. Що там, у 90-ті навіть моєго сина називали не інакше, як Данило Кононенко, настільки відомим був поет і редактор відділу літератури «Кримської світлиці»

тоді, а українське ім'я Данило – рідкісним ще для Криму... Данило Андрійович став класичним представником поетів, для яких творчість була рушійною силою в житті. Справжній поет не пише принагідно, він виношує ту едину риму, що потім і виліснеться сущістю будь-якої миті. Водночас класична стримана форма його поезій завжди вражала внутрішньою дисциплінованістю метра і строф. Саме тому, за професійну відданість поетичній роботі, вимогливість і самозреченість у служенні українському слову він був і залишився останнім українським поетом Криму. І це не бури до уваги велики пласти громадської, культурної, просвітительської діяльності, яку він виношував і виконував з єдиною мірією – хоч на посту наблизити Крим до українського світу.

Уважним, геть зосередженим і внутрішньо зібраним, але з якоюсь потаєною сковородинівською тugoю за світом, він залишився в пам'яті на багатьох зустрічах зі студентами, куди його часто й охоче запрошували як живого класика української літератури в Криму. Його кримська доля – це типовий сумний приклад марних порівнянь об'єднати українську ментальність і кримську нетерпимість в

одне ціле. Про що він мріяв, так це про єдине – український Крим. У довгих наших розмовах (*його вінок ходив разом з моїми дітьми до Української гімназії* й мали час наспілкуватися, очікуючи кінця занять – *авт.*) він часто з болем говорив про те, що саме дітям судитиметься жити в українському Криму, проте, наскільки роз'єднане українство на півострові, скільком замъялими очі поетів і письменників посади і звання, як література стає засобом до самопрезентації, а не смислом життя.

Перший голова Кримської республіканської організації Національної спілки письменників України Данило Кононенко сумно споглядав, як уже за нової «московської творчості» багато його колег кинулося організовувати нові спільноти письменників, очловати їх, будувати плани та навипередки виступати з творчими вечорами ледь не в Новоросіях. Як ще вчора поети-інтернаціоналісти сьогодні становять якимись дивно-руськими. Може, саме через його внутрішню не-поступливість новенька Спілка письменників «Республіка Крим» не знайшла жодних слів для видатного кримського поета сучасності, окрім: «Сьогодні, 15 січня 2015 року, в больнице скончался україн-

ский поэт, переводчик, публицист

Кононенко Даниил Андреевич».

То що ж, не втрачає актуальності Кобзареве «у кожного свого долі і свій

шлях широкий». Доля, справді, різна на Пoетів і «пісателей-членов Союзу».

У Данила Андрійовича своя доля, і вона нерозривно пов'язана з Кримом до останньої хвилини творчих сил. Загальновідомо, поети не вмирають, вони йдуть у вічність, залишаючись у безсмертних рядках.

Так і мені назавжди в пам'яті викарбуються його невеличка постать, яка одиноко йде довгою спекотною дорогою до Української гімназії Сімферополя, а я йду за нею і згадую:

Українці мої!
Кримські браття!
У першім колінці!

Чом пришикли собі,
Ніби вас і нема в цім краю??

Ми ж таки ще живі,
Ми ж бо з вами таки українці,

І не втратили гідність,
І совість, і мову свою...

Ми пам'ятаємо тебе, останній

український поєт українського Криму.

Спокійно, Даниле Андрійовичу, завтра прийдуть до тебе багато «колег», будуть читати вірші, говорити про заслуги, але тільки найближчі й найвідданіші рідному Слову скажуть: він помер за Україну, його зброєю було слово, слово тихе, воно сильніше за смерть.

Земляки мої кримські!

Та ж витряміть плечі

І спини!

З-поміж інших в Криму

Хай і ваші бринять голоси!

Ми ж бо з вами таки

Живемо на землі України!

Ми ж бо ще українці!

Українці

На вічні часи!

(Данило Кононенко)

Данила Андрійовича провели в останню путь 17 січня...

Геннадій

МИХАЙЛІЧЕНКО,

літературознавець, вимушений

переселенець з анексованого Криму

СЛІВ НЕ КАЖУТЬ...

Пам'яті Данила Андрійовича Кононенка

Біль упав неждано, наче шторм, Серце розпанахавши на друзки... Думала озватися листом, А тепер хіба попрошу бузька, Щоби Крим Ваш обійняв крилом I зігрів Вас голосом від горлиці... Львів прикляк, і Київ б'є чолом, Крик чайний зачайвши в горлі. «Любо, птаство, вам тепер куди?» ...Слово не питает, Слово — знає! Україна з чистої води Шлях до воскресіння починає. I «Світлиця» ждатиме гостей. Там господар, запаливші свічі, Калиново в душі просторе, Тепло зазираючи у вічі. А якщо хтось схилипе: «Помовчім. Князь Данило буде говорити!» — Усміхнеться подихом свічі: «Слів не кажуть — Словом треба жити».

Світлана АНТОНИШИН
м. Броди, Львівщина

ПАМ'ЯТИ ПОЕТА

«Ой, ридала гармонь ридма...»

(Данило Кононенко)

А серце — воно ж не камінь... Вено ж чутке, мов струна. Палало у світлім храмі, зірвалось, коли війна. Злетів у прозорий ранок сваволею вбитий птах. I сонячний обагрянок завис на гірських хребтах. Україна лишилась сина, від болю і слів нема... Схилила гілля калина, ридає гармонь ридма.

Галина ЛИТОВЧЕНКО

17.01.2014

НА СМЕРТЬ ДРУГА

Останніми передсмертними словами Данила Кононенка були: «Бідна моя Україна...»

Ти правий: бідна Україна, але не правий, що помер, вона без тебе вже повинна в Криму боротися тепер.

А час настав такий тривожний — Крим потонув, горить Донбас — і для Вітчизни цінний кожний, хто має мужності запас.

Козак за духом і за ділом, життя поклав ти на війні, щоб наше слово пломеніло в недружелюбній стороні.

Спи, друге, мирним сном могили. Ми підем далі. З нами Бог!

Твій подвиг нам подвоїв сили — тепер я битимусь за двох!

15.01.2015 р.

ЖИВА ВОДА

Пам'яті Данила Кононенка — поета, редактора сторінки для дітей «Джерельце»

«Ти затонув, як давня Атлантида, остався тільки згадок якорець». (Із мого вірша «Слово до Криму»)

В Криму, в степу, неначе серце, томилось-билося джерельце під чорним каменем весь вік.

Але знайшовся чоловік, з-під валуна звільнив потік — і він побіг, побіг в долину, побіг, не знаючи зупини.

Хоч сонце сушить і пече, а потік тече, тече і веселить усю долину і кущик терну, і калину... Отак всю нашу Україну

твій звеселяв, мій друже, труд, змивав із душ іржавий бруд. I над потоком наши діти і татарчата, наче квіти, в один зійшлися хоровод, в один гуртується народ.

Хвила труду! Хвила людини, яка в сухій, сухій пустині все ж докопалася до води!

А є вода — то є плоди.

Хоч ти згорів у праці, друже, та підростає плем'я дуже.

I ворогів аж душить любть:

Василь МАРСЮК

* * *

З великом сумом повідомила мені письменниця Любов Проць про смерть Данила Кононенка. Ніяк не можу оговтатися від цієї звістки. Його праця ж жертвовість в ім'я України — неоціненні, особливі, багаторічні. Навколо «Кримської світлиці» гуртується самовіддані патріоти, письменники і читачі, в'язні сумління та шукачі одвічних істин.

Данило Кононенко невтомно працював, невпинно рухався вперед і допомагав рухатися іншим. У цей непростий час, опинившись на окупованій ворогом рідній землі, він показував приклад незламності і вірності українській ідеї.

Коли відходить така Людина, розуміш, якою важкою є ця втрата і з ким мені пощастило духовно спілкуватися багато років. Його світла душа, яка вже на долонах небес, була завжди відкрита для добра і щирою до людей. У ці важкі дні я приєднуюся до всіх тих, хто сумує з приводу непоправної втрати і висловлюю ширі співчуття рідним і близьким письменника.

Ольга ЯВОРСЬКА, письменниця

* * *

Ой, як же мені гірко від цієї звістки — крає серце смерть Данила Андрійовича. Світла і вічна пам'ять побратимові. Який же він світлив, по-житейські мудрій, поетичний Данило Андрійович! Вічна пам'ять! Царство Небесне!

Життя гірке і немилосердне: на вітві попрощатися немає як з божою людиною і побратимом — нічим не доідти, не дійти. Боляче! Не можу без сліз дивитись на фото. I — плачу! Вклонітесь й від мене прахові — могилі поета і великого українця, другі.

Іван ЛЕВЧЕНКО, м. Київ

* * *

Яка втрата... Де ми з ним тільки не перетиналися — «Кримська світлиця», «Джерельце», Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика, літературний поетичний конкурс для школярів Криму «Ми — діти твої, Україно». Дякую Вам, пане Даниле, за щасливе кримське — українське дитинство. Вічна вам пам'ять!

Христина Яцків

* * *

І не приїхати і не поплакати разом із «світличанами». Я найближчим часом передплачуся «Кримську світлицю». Світла пам'ять Данилу Андрійовичу. В наших серцях він буде завжди, поки ми живі. Поки ми живі, житиме і він. Царство Небесне і вічний спокій Вам, Даниле Андрійовичу.

Валерій Верховський

* * *

Згідно з якими 2014 року в прокаті було лише 16 українських фільмів з 255, або 5,8% від загальної кількості продемонстрованих фільмів. При цьому переважна більшість іноземних фільмів — російського виробництва. Водночас віце-прем'єр-міністр підтримав політику заборони демонстрації фільмів і серіалів, які мають антиукраїнську спрямованість.

«Добре, що Держкіно останнім часом жорстко підійшло до цього питання, і я як віце-прем'єр-міністр підтримую такі підходи: фільми і серіали, в яких прославляється наруга над українцями і ніщення нашого суверенітету, не повинні отримувати прокатних посвідчень. Якщо

Він мав добре та велике, шире серце поета... і воно не витримало стільки горя, страждань, що випали на долю сучасної України. Царство Небесне!!!

І нехай будуть прокляті наші вороги, їхні діти, онуки та правнуки за їхню ненажерливість кацапську.

Олена Сайчук

* * *

Життя пройшло недаремно, але скільки ще міг зробити! Вічна пам'ять! Безсмертя його творам!

Ольга Осадченко

* * *

Команда медіа-проекту «Кримські українці» сумує через втрату Данила Кононенка і висловлює співчуття його рідним, близьким та колегам.

ПОДЗВІННЕ ДОРОГОМУ ДАНИЛУ КОНОНЕНКОВІ

До майже щоденних утрат у нав'язаній нам московитами війні додалася неждано й ця болюча втрата: в Сімферополі 15 січня помер український поет, перекладач і публіцист Данило Кононенко. Власне, він так само — жертва війни. Немає сумніву, що його, вихідця із Шевченкового краю і натхненого Шевченком, невтомного борця за незалежну Україну, дочасно загнала в могилу московська окупація Криму.

Данило Кононенко був головною силою славної і державницької надзвичайно важливої для України (аби лиши наші державники це усвідомлювали!) газети «Кримська світлиця», яка на ідеологічному фронті веде боротьбу з українобувівцями не менш напружено, як нині на фронті в прямому значенні — наші геройчні бійці АТО (антитерористичної операції) на Донеччині та Луганщині. Тяжко доведеться «Кримській світлиці» без такого таланту. Данило Кононенко, як «швидка допомога», міг «підперти» в газеті своїм поетичним чи публіцистичним словом будь-яку актуальну тему, умів зачутати до участі у виданні талановиту автуру з усієї України, активно популяризував як перекладач твори кримськотатарських, білоруських письменників, майстерно, з тонким педагогічним тактом вів у «Кримській світлиці» додаток для дітей — газету «Джерельце». Взагалі, це була щира, чесна, наскрізь симпатична особистість, яка не мала часу, та й не хотіла думати про якісь вигоди для себе, — саможертовно товк собою в ім'я української справи.

Сучасний український Крим чи не насамперед асоціювався з іменем Данила Кононенка. Письменник так багато зробив тут для розвитку мови та культури України, що це неодмінно воздається сторицею в поколіннях. Зрозуміло, що ворожа, окупаційна влада спрямувала на полу-м'яного патріота усю свою лють.

Висловлюємо глибоке співчуття родині незабутнього Данила Кононенка, а також головному редакторові «Кримської світлиці» Вікторові Качулі та всій редакції, і віримо, що «Кримська світлиця» з подвоєною енергією ударить словом. Правди по хижих україноненависників і прискорить неминуче визволення наших земель від московських завойовників, — це буде найкращим пам'ятником нашому дорогому побратимові.

Михаїло ШАЛАТА

ТИМ ЧАСОМ...

У Севастополі розпочалися зйомки повнометражного російського фільму про київського князя Володимира «Хреститель», повідомляють «РИА Новости».

Зйомки стартивали 18 січня в Херсонесі біля Володимирського собору, на місці, де прийняв хрещення князь Володимир та його дружина. Режисером картини став Володимир Бортко.

Князь Володимир Святославович володів престолом Київської Русі з 978 року і до своєї смерті в 1015 році. У 988 році Володимир проголосив християнство державною релігією Давньоруської держави — відразу слідом за взяттям візантійського міста Херсонеса, пере-

говори про повернення якого і передбачали хрещення самого князя.

Раніше Державне агентство України з питань кіно відкликало прокатне посвідчення російського фільму «Тарас Бульба» режисера Володимира Бортка. Експерти вважають, що ця стрічка «спортивне історичні події, фальсифікує і дискредитує українську національну ідею і загалом є кричуще антиукраїнською, ставить під сумнів саме існування українського народу».

Чого чекати тепер українцям від «Хрестителя» — запитання болюче-риторичне... А може, не чекати, а зімати «Хрестителя» свого, українського? І «Чорного ворона» Шкляревого вже нарешті!

Не забудьте пом'януть...

лиці» втрати Данила Андрійовича дуже вагома і болюча, для Криму — відчутна: стало менше на одного свідомого Українця, для світу — значуща: стало менше на одного Поета, на одну Особистість, на одну Людину... Хай буде йому рідна кримська земля пухом... Вічна йому пам'ять...

Ольга Біляченко

* * *

Оксана Женжера: Світла пам'ять. Велика втрата...

Galyana Khmilyovska: Світла пам'ять — світлій людині і вічне Боже Світло у Царстві Небесному — його променістий душ! Амін.

Olga Cernenko: Світла пам'ять...

Anna-Galina Kovtsun: Царство Небесне! Велика втрата!!!

Natalia Rkaçiteli: Світла пам'ять!

Oleksandr Jeliba: Царство Небесне!

Mary Tykha: Важка втрата для України, а особливо для кримчан. Сумуємо. Але він залишився в нашій пам'яті і в серцях назавжди

«БІДНА МОЯ УКРАЇНА...»

КРИМСЬКИЙ ПОЕТ ПІШОВ ІЗ ЖИТТЯ

ЗІ СЛОВАМИ ПРО БАТЬКІВЩИНУ

Українська література перевижає важку втрату — у Криму на 74-му році з життя пішов відомий український поет Данило Кононенко. Колеги по цеху, соратники та однодумці в один голос говорять про те, що ім важко повірити в те, що трапилося. Буквально до останнього подиху Д. А. Кононенко не розлучався з пером і продовжував роботу не тільки над своїми творами, а й над перекладами білоруських і кримськотатарських авторів.

«Мені важко говорити про нього в минулому часі», — ділиться телефоном голова Кримської філії Наукового товариства імені Шевченка, академік Петро Вольвач. — З Данилом ми знайомі ще з часів навчання на філологічному факультеті Сімферопольського педагогічного інституту. Пам'ятаю, мені тоді говорили про нього, що, мовляв, з'явився в Криму молодий поет, демобілізувався з армії, пише українською мовою».

«Пам'ятаю його виступ про стан української культури та освіти в Криму на пленумі кримського об'єднання партії, — згадує Петро Васильович. — Після проголошення Україною Незалежності він зайнів патріотичну позицію і, хоча так і не був у ходінній партії, ніколи не зраджував своїм принципам».

Колега і друг, головний редактор одноїменної української газети в Криму «Кримська світлиця» Віктор Качула досі не може повірити у втрату.

«Я убитий, приголомшений... Це — величезна втрата. Це — один з наших українських «атлантів» в Криму, на яких український дух тримався», — журить головний редактор. Він розповідає, що буквально напередодні ще обговорював з Д. Кононенком матеріал, який готовувався до друку в останньому номері газети.

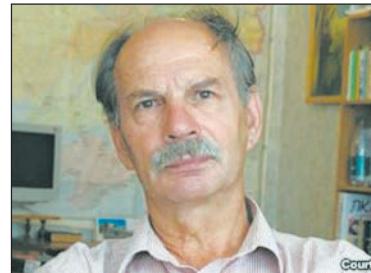
«Він був, як і всі ми, приголомшений тим, що відбувається в Криму і в усій Україні. У нас зараз немає редакції як такої, але коли ми з ним зустрічалися за чашкою кави, то сліз не лиши. Він сам намагався не подавати виду, хоча і шкрабло на душі. «Світлиця» — це його дітище, можна сказати. Він — один із засновників газети з 1992 року. Практично жоден номер без нього не обходився. Я його як живого бачу перед собою, жвавого, такого, який інших підбадьорює», — згадує Віктор Качула.

Данило Кононенко довгі роки перебував у Національній спілці письменників України і керував її кримським відділенням, був заступником голови Кримського республіканського товариства «Україна», членом правління Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, співпрацював з видавництвами.

«Він був незамінною людиною в нашому видавництві, — розповів директор кримського видавництва «Доля» Валерій Басиров. — Данило дуже благат і безкорисливо допомагав мені при виданні книг українською мовою. Мова — це живе. Коли я у чомусь сумнівався, він завжди дуже нехав'язливо радив: подивися, а може, так краще буде? Останнім часом він часто хворів. Але тим не менш, завжди відгукувався на мої прохання, тільки просив трохи більше часу».

За словами В. Басирова, серед планів поета було видання підсумкової книги, а також намір передати в юнацьку бібліотеку Сімферополя величезну колекцію різних книг з автографами авторів, які йому дарували.

Дослідник історії українського флоту, поет і публіцист Мирослав Мамчак також відгукувався

на смерть поета. «Своєю творчістю Данило Кононенко, попри всі негарадзи, намагався перевіртити Крим на велику українську світлицю, де б усім було любо і затишно. Сумуємо...» — написав він на своїй сторінці в соціальній мережі Facebook.

Данило Кононенко багато і плідно працював над перекладами білоруських і кримськотатарських авторів українською мовою. Він вважав, що долі наших народів схожі. Про смерть сьогодні сумують і в лавах кримськотатарської творчої інтелігенції. Завдяки його перекладам український читач отримав можливість познайомитися з такими кримськотатарськими авторами, як Шакір Селім, Юнус Кандім, Нузаат Умеров, Юрій Едемова, Гульнара Усейнова.

Член Національної спілки письменників України, кримськотатарський поет і перекладач Сейран Сулейман так згадує свое знайомство з поетом: «В газету «Кримська світлиця» мене привів мій учитель, відомий кримськотатарський поет і письменник Юнус Кандім. І ще тоді, в 2001 році, Данило сказав мені, що перекладає українською мовою кримськотатарськими письменників і поетів і показав опубліковані переклади в архівах газети. Відтоді ми дружили і співпрацювали. Він сам переклав українською мовою то, що опублікував мій оповідання «Біля оточного порога». І хоча він не знав кримськотатарської мови, а перекладав за допомогою підрядкового перекладу, він дуже тепло і широко ставився до творів кримськотатарських авторів. Я вважаю, що Кононенко був одним з тих, хто створив і посилував українсько-кримськотатарські творчі звязки в Криму».

Данило Андрійович помер від інсульту в лікарні, куди він був госпіталізований напередодні, 14 січня. «Сьогодні вранці мені зателефонувала його донька і сказала, що його останніми словами були — «Бідна моя Україна». Уявіть, як боліла душа у людини, якщо це ззвучить на смертному одрі», — розповідає Віктор Качула.

Петро Вольвач впевнений, що пам'ятаю про Данила Кононенка гдін увічнення у Криму. «З ким біз з творчої братії я не спілкувався в Україні, мене завжди розпитували: як там Кононенко, як там Данило? Його дуже добре знали в Україні. Я, звичайно, не знаю, як ниніша влада Криму ставиться до української літератури та її представників. Однак, без сумніву, пам'ятаю такої людини навіть ця влада має вшанувати», — вважає він.

...Один з найвідоміших творів Данила Кононенка має назву «Кримським українцям». У вірші є такі рядки:

Земляки мої кримські!
Ta ж випряміть плечі
I спини!
3-поміж інших в Криму
Хай i ваші бринять голоси!
Ми ж бо з вами таки
Живемо на землі України!
Ми ж бо ще українці!
Українці
На вічні часи!

Мустафа ЧАУШ
«Крим.Реалії»

Публікацію цих спогадів Д. А. Кононенка до 80-річчя Василя Симоненка ми анонсували у минулому номері «КС», який готовувався до друку, коли Данило Андрійович був ще живий. Пропонуємо їх увазі читачів тепер...

Понад п'ятдесят років тому його не стало. І стільки ж часу він з нами. На його поезії вирошено вже не одне покоління людей. Його вірші, присвячені Україні й українцям, особливо актуальні нині, коли ми, розкнути від ідеологічних ланцюгів, на повен голос заговорили про свою батьківщину, її державність і незалежність, про яку колись так мріяли поет!

Понад п'ятдесят років! А здається, ніби вчора я, вісімнадцятирічний селюк, прижджав з моєї Ребедайлівки, що в Кам'янському районі, в Черкасах до редакції газети «Молоді Черкащини», де він, 25-річний Василь Симоненко, працював завідувачем відділу літератури та мистецтва, або як тоді називали його — відділом пропаганди.

З першими віршами Василя Симоненка я ознайомився на сторінках «Черкаської правди». Як же схвилювалася мене його поезія про діда:

От і все.
Поховали старезного діда,
закопали навіки
у землю святу.
Він тепер вже не встане
i ранком не піде
iз косою під гору круту —
От і все.

Поховали хорошу людину... Господи, думав я тоді, нашпигуваний, як сало часником, комуністичною ідеологією (був же тоді ще старшокласником, де нам повсякчас товмачили про партійність нашої літератури), та що ж це за сміливець такий, що спустився нарешті з високих заобійних «комуністичних вершин» на землю і написав так широ і задушевно про таки ж просту людину — про дідуся, який ходив з мантакою і косою будити ранкову тишу...

Василь Симоненко. Вже тоді в 1958–1959 роках я почав уважно стежити за публікаціями нашої обласної газети, відшукуючи на її шапках прізвище автора, котрій половину мене своїми віршами та оповіданнями. І не підозрював, що згодом, саме з легкої руки цього поета, видрукував свою першу друківку віршів у обласній молодіжній газеті.

Василь Симоненко. Вже тоді відомий поет і перекладач Сейран Сулейман так згадує свое знайомство з поетом: «В газету «Кримська світлиця» мене привів мій учитель, відомий кримськотатарський поет і письменник Юнус Кандім. І ще тоді, в 2001 році, Данило сказав мені, що перекладає українською мовою кримськотатарськими письменниками і поетами і показав опубліковані переклади в архівах газети. Відтоді ми дружили і співпрацювали. Він сам переклав українською мовою то, що опублікував мій оповідання «Біля оточного порога». І хоча він не знав кримськотатарської мови, а перекладав за допомогою підрядкового перекладу, він дуже тепло і широко ставився до творів кримськотатарських авторів. Я, звичайно, не знаю, як ниніша влада Криму ставиться до української літератури та її представників. Однак, без сумніву, пам'ятаю такої людини навіть ця влада має вшанувати», — вважає він.

А сталося це так. Після закінчення в 1958 році середньої школи я спробував було вступити на філфак до Черкаського педагогічного інституту, але, не набравши потрібну кількість балів, повернувшись в своє село. А часи тоді були «хрущовські», реформаторські: для того, аби вступити до вишу, треба було мати, як мінімум, два роки трудового стажу. Отож я пішов працювати в колгосп, у якому з 16 років гнула спину за «палички» (так називали трудодні) моя маті.

Направили мене обліковцем у рільничу бригаду. Працював я в колгоспі, дописував до газети про своїх земляків і в прозі, і віршами. Пройшли чутки, що в Черкасах має виходити нова газета — «Молоді Черкащини». Я чекав на неї з нетерпінням. І ось нарешті 3 лютого 1960 року вийшов перший номер «молодіжки». Перечитав я її, і припала до серця мені вона: чимось свіжим, молодим повіяло від неї.

А невдовзі, зібралиши кілька віршів, написав до редакції. Це було в лютому. І як же я був приемно вражений, коли приблизно через півмісяця отримав листа з «молодіжкою»: «Шановний Даниле Андрійович! Ваші вірші нам сподобалися. Хотілося б ще почитати ваших творів, узнати дещо про вас: де працюєте, скільки вам років і т. д.

З привітом, завідувач відділу пропаганди редакції газети «Молоді Черкащини» В. Симоненко. І дата: 11.03.1960 р.

Минув якийсь час. Я написав нові вірші, написав про своє життя, роботу і знову відіслав у газету. Цього разу відповідь трохи забарилася, але Василь Симоненко вибачався: «Добрий день, Даниле! Я винен перед вами, що не відгукнувся вчасно на листа. Були на те свої поважні причини.

Ми порадилися у відділі і вирішили вмістити в газеті добірку ваших поезій. Хотілося б тільки запропонувати читачам краще з того, що ви написали. Відберіть зі свого доробку 8–10 віршів, які ви більше всього хотіли б бачити опублікованими в «Молоді Черкащини». Бажано, щоб ці твори були «молодими» і за темою, і за змістом. Чекаю ваших віршів. З привітом, В. Симоненко.

Цей лист я отримав на початку літа. Хвілювався, відбираючи вірші, написав іще з добрий десяток. А потім і вирішив повезти їх до редакції сам.

Редакцію розшукав швидко, бо містилася вона в одноповерховому будинку на розі вулиць Урицького і Комсомольської, якраз навпроти «Черкаської правди», в якій я уже раніше бував, приїжджаючи з віршами до наймасти-

мав: а що, як на створення цього твору наштовхнула Василя ота усмішка, в якій теж було чимало всього «навпаки»? Цілком імовірно, і якщо й справді це було так, то як же мені приемно нині, що я тоді надихнув поета на створення такого гарного твору для дітей!

Відтоді ми заприятелювали (боюємо слова «подружилися», аби хтось не закинув докір, що, мовляв, набивається в друзі) з Василем Симоненком. Я ще кілька разів приїжджаю до нього в редакцію, привозив, присилав вірші та замальовки про своїх молодих земляків — трудівників району.

Працюючи згодом у районній газеті, я зустрічався з Василем Симоненком — кореспондентом обласної преси — у моїй Кам'янці. Запам'ятався мені його фейлетон про те, як у Кам'янці торгували полуницями, де Василь ідко розкритикував тих, хто порушував правила торгівлі.

А добірку мою з «Молоді Черкащини», підготовлену В. Симоненком, було видруковано

**Данило
КОНОНЕНКО**

16

16

16

16

16

16

16

Зрадів надзвичайно! Ніби побував удома, ніби знову зустрівся з Василем. Майже всі твори з цієї книжечки вивчив напам'ять. Ще б пак! Багато з них я зінав ще з газетних публікацій! «Дід умер», «Жорна», «Піч», «Баба Онисі»... і особливо вразили рядки: «Я пам'ятник бабі Онісі воздвиг би на площі в Москві»...

Красна площа була для мене уособленням великороджавності, недоторканності, асоціювалася зі словами Москва, Кремль, Ленін, Мавзолей... і раптом уявив я собі — пам'ятник простій селянці бабі Онісі на площі в Москві. I хоч слова «красна» у вірші не було, слово площа для мене ззвучало як Красна... Хто ще так насмілився говорити про Московську площу? Хто так приземляв її, наблизив до малої смертної людини, виробленої, вимушеній «радісною і вільною колгоспною працею»? Ой Василь, ой молодець!

Повернувшись з Одеси до Криму у свою частину, написав листа Василеві, в якому захоплено від-

ситися, на колінах повзатимеш. Я ж їх поліцаями обізвав і ще... Вони затятими виявилися. Як же: потрапила до рук така птиця. Та, мабуть, і звікли ставитися до людей, як до бідла... — Василь вилявся і потім додав: — У тому казематі мене зачинили. Я почав гроювати в двері. Довго не відчинали. Я ще дужче. З'явився один здоровило, як лещатами, скрутав з спини руки, на зап'ястя наче зашморг накинув, штовхнув донизу на дерев'яний лежак і прив'язав до нього поясами, що там були. Тепер я вже не міг і ворухнутися. Руки пекло, як у вогні. Кажу: що ж ти робиш, гад? Отоді він і почав мене лупцювати. I зараз відчуваю, ніби щось обірвалось усередині...».

Ось як прокоментував цю сумну пригоду Олекса Мусієнко в «Літературній Україні». «Оте Василеве зізнання друзям «по гаражах слідах» і є ключем до розуміння його передчасної смерті. Саме в задрипаному лінійному відділенні міліції міста Сміла слід шукати витоки Симоненкової тра-

його дві книжки. Дві... Не дочекався третьої. Вона ось-ось повинна вийти у світ.

... і Борис Рябокляч покриваємо червоною китайкою тіло Василя. Хтось накриває домовину. На дошках китиці калини. Опускаємо труну. Микола Вінграновський плаче, схилившись мені на плече.

Чую, як гухкають об домовину грудки мерзлой землі, чую плач, але найбільше чую оце гухкання... Гух... Гух... Гух...

Стою в снігу по коліна. Трохи віддалі, позад мене, стоїть хлопчина у береті. Він теж не хоче, щоб бачили його слізози.

I знову гух... гух... гух...

Все... Нема... Звучить траурна мелодія над сніжним цвинтарем,

над сніжним холодним полем».

Поховали Василя. А згодом на його могилі виріс пам'ятник — кам'яна брила з вирізьбленим профілем поета. I дати — 1935—1963. A під ними такі незабутні, такі хвилюючи поетові слова: «Можна все на світі вибирати,

гукнувшись про його книжку, привітав його такими рядками:

«Хай Грім розб'є в серцях
байдужих тишу,
Прекрасне хай
не сміє помирати.
Я вірю, друже,
ти іще напишеш,
Про що не встигли
інші написати!»

Ta несподіванним ударом для мене, тоді ще солдата, була звістка про смерть Василя. Адже я так любив його і його прекрасну Поезію, я вважав його своїм літературним наставником і другом. Він був ще такий молодий — 28 років!

Фотокореспондент черкаської газети Микола Борисенко надіслав мені знімки з похорону Василя Симоненка. Я плакав над тими знімками, мені так сильно хотілося додому на свою Черкащину, де починалася моя літературна доля під трепетним і добром крилом такого прекрасного поета!

Звістка про смерть Василя не давала спокою. Чому, ну чому він помер? Адже ж він ще такий молодий, завжди був веселий і життерадісний! Перед очима ще й досі акуратно зачісане вгору темнаве волосся, білозуба лагідна усмішка і вічна між пальцями цигарка! Чом, чом, чом? Кажуть, від раку... I тільки зараз, тільки через відстань років приходить розгадка його раптової наглої смерті.

У книжці «Життя, мов спалах блискавки», де вміщено спогади друзів і колег про Василя Симоненка, Віктор Оноїко згадує один прикрай випадок, який наводить на роздуми.

Влітку 1962 року до Василя Симоненка прискіпалися так звані охоронці громадського порядку в міліцейських мундирах. Завезли його насильно за 30 кілометрів від Черкас у Смілу на залишнічу станцію. Там, зачинивши у камері затриманих лінійного відділення міліції, його жорстоко було побито. Коли наступного дня за ним приїхали з Черкас друзі, уже в машині, сівши на переднє сидіння поруч з шофером, Василь повернувся до нас (друзів — **Д. К.**) і закотив рукава сорочки:

— Ось подивіться...

Ми жахнулися: всі руки були в синякі.

— А на тілі, здається, жодних слідів. Хоч били. Чим били, не знаю. Якісь товсті палиці, шкіряні і з піском чи що. Обробили професійно. I цілили не по м'якому місцю, а по спині, попереку.

— За що? — вихопилося в нас.

— Я, бачте, їм не сподобався. Коли везли туди, погрожували: ну, почекай, ти ще будеш про-

гедії. Так, його не вбили в каталажці, зате садистськими побоїми прирекли на повільне й муничинське вмиряння. Відтоді Василь уже не жив нормальним життям, а нудив світом. Bo ні на хвилину його не полишили нестерпні болі в попереку, притамувати які медицина виявилася безсилою».

Лікар за фахом, поет Віталій Коротич, після похорону Василя Симоненка був у Черкасах, знайомився з його історією хвороби в лікарні. Ось як він згадує про це в газеті «Друг читача» від 17 серпня 1972 року:

«А потім Василь помер. Все було просто до жахливого. Одного вечора поскаржився на біль у попереку. «Радикулітик», — сказали лікарі. То ж була ракова пухлина, вже проросла в хребет».

Ось так. Все до гіркоти прикро. Молодий, у розквіті творчих сил, помер один з найталановитіших поетів України. «Лицарем поезії» назив його Олесь Гончар, цим самим прорвали блокаду кількарічного замовчування після смерті і недрукування його книг після «Щоденникових записів» та деяких недрукованих віршів, що передавалися західними радіостанціями.

Ще й ще перечитую схильовані рядки артиста Черкаської філармонії Юрія Смолянського, палкого пропагандиста творчості Василя Симоненка, про похорон поета. Цей запис він зробив 15 грудня 1963 року, повернувшись додому після похорону Василя.

«Цей день був морозним. Мороз обпалював усіх. Але те, що ми ховаемо Василя, обікнало серця наші, розум наш ще більше, ніж мороз.

Неділя. 15 грудня 1963-го. O 15.30 почалася громадянська панарада. Відкрив її Микола Негода. Надав слово В. П'янову зі Спілки письменників України. Говорив Г. В. Суховершко — колишній редактор газети «Молодь Черкащини», де три роки працював Василь. Схвильовано говорив. Виступали й інші.

Та ось залунала мелодія оркестру. Ми підняли на плечі труну з тілом друга. Ось ми вийшли з приміщення. Людей зібралися багато. Виходимо на вулицю, яку так любив Василь. Вона вся білим сніжним саваном вкрита, я будинки чорні, траурні на цьому білому тлі. Вони сумують разом з нами. Йдемо. Несемо Василя.

Ось і цвинтар. Попереду чорним на білому видніється гора землі, а поруч — яма. Туди ми опустимо домовину.

Перед мною лежить Василь у труні. У правому куті біля голови

сину, вибрести не можна тільки Батьківщину».

Щоліта, буваючи під час відпустки вдома у мами, я, хай там що, бодай на півдня виридався до Черкас. Іхав на цвинтар. Віз пучечок калини на могилу моого славетного земляка, літературного наставника і першого поцновувача моєї скромної літературної творчості.

— Здрастуй, Василю! — мовить мое серце, бо горло стискає гарячий пекучий щем. Я торкаюсь рукою прохолодного каменя і мені здається, що Василь живий, що це він промовляє до всіх нас:

*Здрастуй, сонце
і здрастуй, віtre!
Здрастуй, свіжості нив!*

*Я воскрес,
щоб із вами жити
Під шаленством
весняних злив.*

*Хай заляжеться
тиша навколо,
Й знову стану,
як ви, німим,*

Але в серці моїм ніколи

Не замовкне весняний грім!

I знову, й знову пригадуються слова, мовлені Олесем Гончарем про Василя Симоненка: «Лицарськість, безперечно, притаманна була його вдачі, його безкомпромісній вольовій натури. Обдарованість Симоненка була щедра, яскрава, однак почуттями, безоглядною відданістю народові поет не був винятком, він висловив характерне для багатьох, спраглими вустами виспівав юність свого покоління, став чистим, непідкупним сумлінням своїх ровесників, і в цьому особлива сила і зваб його поезій».

Одійдіте, недруги лукаві! Друзі, зачекайте на путь! Маю я святе синівське право З матір'ю побути на самоті.

Рідко, нене, згадую про тебе, Дні занадто кущі та малі, Ще не всі чорти втекли на небо, Ходить їх до біса по землі.

Бачиш: з ними щогодини б'юся, Чуєш — битви споконвічний грюк! Як же я без друїв обійдуся, Без лобів їх, без очей і рук?

Україно! Ти — моя молитва, Ти — моя розпока вікова... Гrimotiti nad світом люта битва За твоє життя, твої права.

Хай палають хмари бурякові, Хай сичать образи — все одно Я проллює крапелькою крові На твоє священне знамено.

БЕРЕГ ЧЕКАННЯ
Через душі, мов через вокзали, Гуркотять состави почуттів...
Може, сподіватися зухвало,

ти знаєш, що ти — людина?
ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя — єдина,
Мука твоя — єдина,
Очі твої — одні.

Більше тебе не буде. Завтра на цій землі Інші ходитимуть люди, — Добрі, ласкаві й злі.

Сьогодні усе для тебе — Озера, гаї, степи. I жити спішти треба. Кохати спішти треба — Гляди ж не проспи!

Бо ти на землі — людина, I хочеш того чи ні — Усмішка твоя — єдина, Мука твоя — єдина, Очі твої — одні.

* * *
Скільки б не судилося страждати, Все одно благословлю завжди
День, коли мене родила мати Для життя, для щастя, для біди.

День, коли мої маленькі губи Вперше груди мамині знайшли, День, що мене вперше приголубив Ласкою проміння із імлі.

Як мені даровано багато, Скільки в мене щастя, чорт візьми! — На землі сміялись і страждати, Жити і любить поміж людьми!

Данило Кононенко на могилі Василя Симоненка... 1971 р.

Вірити і ждати — поготів.

Та не вірить я не маю змоги, Обймає сумніви огонь, I червоним ліхтарем тривоги Зупиняю поїзда твого.

I стою на березі чекання: Шо ти мені з гуркоту кричиш? Станеш ти біля моєї благання Чи до інших станцій просвишиш?

МІЙ РОДОВІД
Вельможі пихаті і горді
Плетуть родоводів в'язь:
В одного — праਪрадістав лордом,
В іншого — праਪадікня князь.

Баньки уп'явиши в минуле,
Гордо ця знати рече:
— Про нас хрестоносці чули...
— В нас Рюрика кров тече...
— Мій предок вогнем і залізом
Титул собі добув...
— А мій тисяч сорок зарізав,
За це і в пошані був...
Нічого собі родоводи!
Та киньте свій гвалт і крик:
Я із древнішого роду,
Бо я — полтавський мужик.

Ви скорчите кисло пiku,
Коли повідомлю вас,
Що предок мій споконвіку
Хліб сіяв і свині пас.
Щоб жерли ви булки й сало,
Віками пер соху-плуг.
Хіба ж для історії мало
Оцих видатних заслуг??

Я вами гордую, панове,
Бо я — знатніший од вас.
Звінійте за грубе слово —
Я з вами свиней не пас!

* * *
де зараз ви, кати моє народу?
де велич ваша, сила ваша де?
На ясн

Зачем она понадобилась Путину, эта бездарная, разорительная, непроглядная война? Вопрос звучит как бы странно. Вроде все-то мы о Майдане знаем. И о том, что было до него. И что было после. Без Украины не живем ни дня. В новостях Киев затмил Питер, Крым вытеснил Урал, Донбасс затоптал Поволжье.

От того, что события в соседней стране разворачивались как бы у нас на глазах, возникло стойкое чувство, будто все мы нынче знатоки в дела украинских. Поразительное заблуждение. Великую демократическую революцию называем фашистским путчем. Героев, у кого бы учиться уму и отваге, оплевывая и проклинаем. Даже тем трудностям и бедам соседей, коим мы и есть главной причиной, радуемся, как дети халявным леденцам. Разрыв между нами и украинцами растёт с жуткой стремительностью, потому что свеча горит с двух концов: украинцы медленно карабкаются к свету, мы стремительно валимся во тьму.

Наши правозащитники подсчитали, что с апреля 2014 года в Украине погибли 5,5 тысяч российских военнослужащих, еще 10 тысяч наших ребят получили ранения. 610 тысячи украинцев на наши деньги перебрались в Россию, где им тоже несладко. Это цифры верны или нет? Мы не знаем. О жертвах и тратах на войну нам ничего не говорят и нас ни о чём не спрашивают. Нам до сих пор достоверно неизвестно, что на самом деле об этой войне знает и что о ней думает сам Путин. Пока что он всё начисто отрицает, накликав на Россию не-приязнь всего человечества.

По данным ООН, за тот же срок, с апреля, погибли 4,5 тысяч украинцев, более 10 тысяч ранены, около 600 тысяч успешно перебрались в иные районы страны. Материальный ущерб чудовищен и измеряется миллиардами долларов. Интенсивность боевых потерь с обеих сторон резко превосходит Афганскую войну.

У нас в ходу версия, не раз озвученная Путиным как для внутреннего употребления, так и на вынос. Будто Европа задумала проглотить Украину, а Москва с трудом, но все же отговорила вороватого, однако законного президента Януковича от этого гибельного шага. И даже дала много денег. Но тут тёмные силы во главе с Америкой осуществляли государственный переворот, власть захватили фашисты, запретили половине страны говорить на родном русском языке, из-за чего началась гражданская война, которой Россия сочувствует, однако не имеет к ней никакого отношения. Хотя, впрочем, Крым — наш.

Путинская трактовка событий вся соткана из лжи, о чем украинцы знают, а русские — нет. Но Путин знает всё, он сам эту кашу заварил. Главное искажение касается роли России: от её роли в падении президента Януковича и до развязывания войны.

В номере от 3 января сего года газета «Нью-Йорк Таймс» опубликовала обширное журналистское расследование под заголовком «Украинский президент потерпел поражение еще до того, как был низвергнут» («Ukraine Leader Was Defeated Even Before He Was Ousted»). На основании бесспорных документальных данных, многих бесед с бывшими и нынешними деятелями Украины корреспонденты газеты Эндрю Хиггинс и Эндрю Крамер пришли к выводу, что ни «фашистского», ни просто путча в Украине не было. Команда Януковича трусливо разбежалась при первых признаках того, что время произвола кончилось и за свои дела каждому придется отвечать. «Они были больше обеспокоены своей собственной безопасностью, нежели защитой Януковича и его правительства», — утверждает газета.

20 февраля парковка у главного киевского аэропорта «Жуляны» была забита роскошными «мерседесами» и «бентли». Из них выходили холенные дамы с собачками на руках и мужчины, которые сами, никому не доверяя, тащили огромные чемоданы. В этот день из аэропорта вылетело небывалое количество

личных и чартерных самолетов — более 60 рейсов. В этот день из Украины вывезли наличными валюты и ценностей на сотни миллионов долларов.

«Нью-Йорк Таймс» приводит слова Михаила Добкина, бывшего губернатора Харьковской области, о бегстве правящей украинской элиты: «Когда лидер перестает быть лидером, его покидают все, кто был вокруг. Таковы правила. Предать вовремя — это не предательство, а предвидение».

Предать-то предали, но улетели в одну сторону. И сам этот президент, и большинство его правительства, многие финансовые воротиши, прокуроры и судьи, генералиссимусы спецслужбы Украины органично соединяли в себе два важных качества: они были циничными украинскими ворами и платными российскими агентами. Их руками Кремль давил Майдан. Янукович был всегда покорен московской узде, и его побег в московское стойло стал зрывым свидетельством полного провала всей многолетней украинской политики Путина.

Но что такого ужасного для России случилось бы, если бы Кремль

НІ ОДИН СЕРЙОЗНИЙ ЕКСПЕРТ НЕ ПЕРЕДБАЧИВ, ЩО ПУТИН НАПАДЕ НА УКРАЇНУ. НАДТО ОЧЕВІДНІ ТА БЕЗЗА-ПЕРЕЧНІ БУЛИ РЕЗОНАНСИ, ЩО ЦЕ ГАНЕБНО, ГІДКО! НЕБЕЗПЕЧНО...

позволил Януковичу подписать договор о свободной торговле с Европой? Да ничего! Люди Януковича провели бы судебную реформу примерно так, как у нас прокрутили «медведевскую» реформу полиции. Поручили бы ворам усмирять воров, агентам Москвы замирять патриотизм агентов Москвы. А уж пузатый советский генералиссимус, говорящий на невозможном украинско-рязанском суржике, провел бы такие сеансы общения с западными советчиками, что НАТО в ужасе откатилась бы до самой Эльбы.

Сегодня просто не верится, что всего полтора года тому назад, ласковым бабьим летом 2013-го, тысячи людей на востоке Украины жили привычной жизнью, ведать не ведая, что горе уже за порогом. Восемь гривен были долларом. В России американский «зеленый» доверчиво клонился к 30 рублям, Сочи хорохорились перед Олимпиадой, а Путин с Меркель дружили крепкой взаимовыгодной дружбой — практически без переводчика.

Первая искра грядущих бед, ещё едва различимая, вылетела из-под ноги одного странного российского деятеля — академика, склонника интриган, автора множества беспноватых идей. Сергей Глазьев, в ранге специального помощника президента Путина, прибыл в Ялту, тогда еще бесспорно украинскую, на международный форум, где рассмешил всех.

Смеялись: бывший президент США Билл Клинтон и его жена, бывший госсекретарь (и возможно, будущий президент) Хилари Клинтон; бывший премьер-министр Великобритании Тони Блер; президент Израиля Шимон Перес; бывший президент Польши Александр Квасьневский и еще много всякого знатного народа. Потому что очень уж жалко выглядел московский академик в словесном поединке с украинским оппонентом.

Поединок транслировался на всю Украину, так что веселился, в меру эрудиции, и простой народ. Сергей Глазьев, до того чистый, хотя и незваный гость, с той поры в Украине уже никогда не появлялся. Его жуткие прогнозы, что Европа Украину погубит, были забыты. Жизнь продолжалась.

А высмеял путинского посланца человек хоть и состоятельный, особенно по украинским меркам, но без особых должностных регалий. Сидел он не в первых рядах, поскольку состоял всего лишь «вне-

блоковым депутатом Верховной Рады».

То есть рядовым. Одним из 450-ти. И звали его Петр Порошенко.

А сам Путин тогда ничем еще не грозил Украине, вяло нахваливая бесколовых братьев за голап и князя Владимира. Но очень скоро, едва зашлись горьким чадом костры Майдана, стало ясно, что Глазьев никуда не отсебятничал, суждение о смеянного академика, Путин переложил его нелепости на язык президентского ultimatum. Из Договора об ассоциации он сделал обвинение, будто Украина намерена порушить контрабандой нашу экономику. Из намерения Украины принять европейские стандарты качества — планы тайком переметнуться на сторону врага.

И главное обвинение: будто Россию смертельно оскорбили, не взяв её равной стороной в двусторонние украинско-европейские переговоры. И вели их якобы тайком, предательски, за спиной у ничего не подозревавшего, доверчивого Путина. Он сам говорил об этом многократно, с болью и горечью. И сейчас говорит, хотя переговоры об

развязана Россией «на ровном месте», без очевидной угрозы со стороны явно более слабого неприятеля, с еще более вопиющим нарушением международных законов и человеческой порядочности.

И еще одна особенность. Формально Вторая Чеченская разразилась «при Ельцине», под самый конец его правления. Тогда Путин был полуникто, облако в Кремле, эдакое всестороннее «исполняющее обязанности». И.о. президента, и.о. партийного лидера, и.о. международной знаменитости из разряда «WhoisMr.Putin?». Первая Грузинская пару лет тоже шла как бы под штандартом президента Медведева, пока штандарт не отобрали, а самого Медведева группа генералов, вдруг прозревшая, не обвинила в самозванстве.

Зато Первая Украинская война, она же Третья Путинская, принадлежит лично верховному правительству России, без оговорок и без соавторов.

Это его война еще и потому, что никто в России не смеет в неё вмешиваться. Министр обороны Шойгу ведёт себя так, будто он здесь проездом. Министр иност-

ранных дел Лавров лёгок на подъём, но на всех языках звучит старой пластинкой с заезженной бороздой. Премьер-министр Медведев как-то вдруг и на глазах опростел. Вся прочая властная публика явно лишена доступа к телу, отчего на любое «здравьте» озирается испуганно и возвращает себе румянец, лишь прослушав по телевизору очередного Соловьева.

Одиночество — стандартная нагрузка на властное самодержавие. Всё проблемы надо решать самому. От своей чети Путину было не дождаться честной подсказки. Что нового могут посоветовать ему сегодня листивые советчики? Только то, что подслушали от него же вчера. Движение идей в деспотической модели власти идет по замкнутому циклу, как жидкость в орбитальной космической станции: что сегодня пописал, то завтра и попил.

Конечно, если единовластный правитель не вконец ошелел от повального всенародного обожания, то ему весьма кстати могут прийтись отклики из-за рубежа. Лучше в оригинале, а не в холуйском переводе. Тут Путину повезло. Чем громче гремели на юго-востоке Украины танково-артиллерийские дуэли, тем чаще звонили в Москву высшие лица из Америки и Европы. Если бы Ангелина Меркель пытала за междугородние звонки в Кремль из своего кармана, то в новом году бундестаг поднял бы зарплату канцлера ФРГ, самое малое, вдвое.

А еще звонили из Вашингтона, Парижа, Брюсселя, Рима, Лондона. А еще министр Лавров провел с западными коллегами многие десятки встреч. Путин, чуть реже, но тоже властя поговорил об Украине и о себе. Особое место занимают две долгие, изнурительные беседы Путина с осторожной, педантичной, обстоятельной немецкой канцлериной.

Первая из них состоялась в Милане. Путин летел из Белграда, где в его честь (и в предвкушении льготного газа) на пару дней сместили юбилейный парад республики. Меркель ожидала собеседника к восьми вечера, но Путин прилетел только в полночь. Если он надеялся, что канцлерина, обиженная и раздраженная, уйдет спать, избавив его от неприятных объяснений, то его ожидало разочарование. Немка приветствовала россиянина как ни в чем не бывало, а беседа затянулась до четырех утра.

Через два дня Меркель пожаловалась президенту Обаме, что президент России непроницаем для любых аргументов, поскольку якобы живет в ином, параллельном мире. Тем не менее, ещё одно томительное объяснение, и тоже продолжительностью в четыре долгих часа, те же собеседники провели в Австралии, в Брисбене. И с тем же никчёмным итогом.

Мы с вами, дорогой читатель, вряд ли когда-нибудь станем президентами и канцлерами, отчего нам нет смысла примерять на себя их сапоги. Сверхвысокое начальство порою одолеваемо такими вычурными и секретными заботами, что нам с вами вовек не догадаться. Но это — не тот случай. Тут мы в силах едва ли не с полным совпадением воспроизвести главные идеи, которыми обменялись президент и канцлер.

Цель Меркель ясна: убедить Путина, что ему выгоднее уйти из Украины, нежели в ней оставаться. Цель Путина: убедить Меркель, что уйти он никак не может. Мол, что угодно, только не это.

Средства убеждения у Меркель таковы. У неё за плечами три мощные федеральные службы: дипломатическая, экономическая, разведывательно-аналитическая. Кроме того, немецкие аналитики связаны множеством договорных и неформальных контактов с коллегами Америки, стран ЕС, Японии. В дискуссии с главою правительства

УКРАЇНА-РОСІЯ:

ФРГ Путин просто не может опираться на фактические данные, которые проверяются или опровергаются статистически. Не пройдёт.

Вот, скажем, довод, которым Путин часто пользовался на глазах у безответной, пришибленной патриотизмом российской аудитории. Якобы Украина, еще не став членом Европейского Союза, а лишь войдя в зону свободной торговли, немедленно являет собою угрозу внутреннему российскому рынку из-за бесконтрольного потока дешевой европейской контрабанды. С немецким канцлером этот довод не работает. У г-жи Меркель припасены аналитические записи авторитетной международной экспертизы, которые цифрами и графиками просто вспоминают о том, что украинско-российский торговый обмен после присоединения Украины к свободной торговле с ЕС становит ся для России только выгоднее.

Или пресловутая претензия к стандартам. Входя в европейскую зону, Украина обязуется в первые несколько лет провести сложный и болезненный переход от советской модели, во многом отсталой, тормозящей производство, к европейской системе стандартов. И тут для России одни выгоды. Россия ведь тоже будет вынуждена расстаться с хламом устаревших показателей. Как успехи, так и неудачи украинцев позволят и России, и союзным с нею Белоруссии и Казахстану сэкономить время и деньги, избегая ошибок первоходца.

И еще много доводов есть у обстоятельной немки. Но и Путин не безоружен. Более того, он непобедим, когда дискуссия перепрыгивает с педантичных цифр на бескрайние духовные скрепы. Вы, немцы, на нашем месте не отхватили бы Крым? Это — ваше дело. На то вы и немцы. А мы — русские. Мы — другие. Что для греков Херсонес, то для нас город русской славы. Мы кушать не можем без Херсонеса. (Кстати, удачная формулировка для объяснения «санкций на еду».)

Ну а дальше покатилась уж совсем лихая птица-тройка. Князь Владимир Святой благословил бла-бла-бла. Великая Екатерина создала Новороссию бла-бла-бла. Пьяный Хрущев волонтеризмом прирезал украинцев к нашей Киевской Руsie bla-bla-bla.

Вот в чём состоит великое научное, новаторское привнесенное Путином в международную жизнь. С ясным взором, с дружеской улыбкой, с понимающей интонацией, глядя проникновенно в глаза собеседнику, Путин несет совершеннейшую ахинею. И, как всякий вдохновенный бред, она логически неопровергима.

(Закінчення на 13-й сторінці)

Хочется схватиться за голову, отсчитать пульс, принять успокоительное. Этого не может быть! Своими руками в неполный год уничтожить всё, нажитое непосильным трудом! Если и был какой-то толк в зимней Олимпиаде — всё пропало. Как Ельцин боролся за членство в «большой семерке» — пропало. Санкции подрубили рубль, инфляция, дороговизна, полки пустеют, Крым отрезан от мира, Донбасс как открытая рана, жертвы малайзийского «Боинга» висят на России, Украина идёт в НАТО, в Литве американские базы, Китай берет за горло нашу Сибирь, Беларусь — и не друт, и не враг, а так... Этот список томительно длинен. Из лабиринта, куда Россия входила гордой грудью вперед, виден лишь один выход: прищемленным задом и в обратном направлении.

А главное: зачем? Ради чего такие жертвы? Ведь жизнь не преподнесла ни одной неожиданности. Обо всем, что произошло, Путин заранее предупреждал многие люди и много раз. Почему-то не сработало. И это «почему» — главная загадка наиновейшей истории.

По миру бродит несколько вариантов ответа. Главный мотив дейст-

ионарошку. На зло ему, Путину, иные друзья с радостью отдадут выстраданное им президентство в руки любого ничтожества.

И конечно, Болотная. По мягкости своей, по питерской интеллигентности Путин чуть не упустил момент, когда их еще можно было задавить. Слава Богу, вовремя опомнился. Через месяц могло быть поздно. Сто тысяч протестующих развеять трудно, но можно. Против миллионов даже у ОМОНа нет приёма. Отсюда ещё урок: власть должна подчиняться законам лишь до тех пор, пока законы ей, власти, не мешают.

Невероятную карьеру Путина, который за четыре неполных года из опальных безработных взмыл в наивысшие сферы мировой политики, многие относят за счет везенья. Путин не зря любит повторять говорку: «Везёт тому, кто везёт». Он прав, он вёз. Злые языки (а иных источников пока нет) уверяют, что именно ему Ельцин обязан устраниением бунтовавшего генерала Рохлина, позорной, но убийственной атакой на «человека, похожего на прокурора Скуратова», разрушением парламентского большинства, готового изгнать

ная смерть, не смерть от сердечной недостаточности, я в этом ни на минуту не сомневаюсь».

Ту же убежденность высказывала вслух Собчак Людмила Нарусова вскоре после того, как её попросили из кресла в Совете Федерации РФ.

— Людмила Борисовна, извините, что страшиваю, — говорит корреспондент «Новой газеты». — После смерти вашего супруга вы провели независимую экспертизу, которая подтвердила вашу версию, что это была насильственная смерть.

— Официально Собчак умер от остановки сердца. Это был не инфаркт. Рубцы на сердце были старые, от того инфаркта, который он перенес в 97-м году. А почему остановилось сердце, это уже вопрос.

— Вы знаете, почему?

— Я знаю, почему, но говорить об этом, я думаю, не стоит.

— Вы боитесь?

— Я не за себя боюсь.

— За Ксению?

— Естественно. Я вижу, на что способны люди, которые не хотят слышать слова правды. Но все эти документы хранятся за рубежом, в сейфе, поэтому даже если со мной что-то случится, они есть.

— Эти люди во власти сейчас?

Вот уже более десяти лет в стране нет ни единого государственного института, который был бы в силах противостоять любому решению Путина, совершенно независимо от нелепости или бесчеловечности этого решения. Парламент, Верховный суд, СМИ не годятся даже на роль декорации. Выборы, как голые пятки: смешно, пока щекочут. Правительство перепугано, отчего кажется еще бесполковее, нежели оно есть. Пожизненному правительству Путина остались лишь две реальные угрозы: дворцовый переворот и марш протesta числом в треть Москвы.

Мания преследования — профессиональная болезнь диктаторов. Сталин, как слепой, прошел мимо опешившего Хрущева, топча розы и бормоча: «Я — пропащий человек, я никому не верю». Гитлер внезапно для всех ломал расписания своих поездок. Мао десятилетиями не казал носа из Запретного города.

Путин уж давно знаменит в подлунном мире как непревзойденный лжец. Но спешу: планеты знают, что он также и фантастический трус. Его ужас перед покушениями превосходит все мыслимые границы. Он никогда не отшипнет

вздорную старуху. По своей воле. Португалец Баррозу в шоке, американец Обама изумлен, немка Меркель в отчаянии. Разрушение послевоенного мироустройства, конец европейскому торговому партнерству, гибель многих тысяч украинцев и россиян, жуткое падение уровня жизни обеих стран, отвесное пике рубля и гривны — ну, должны же быть у этих катастрофических перемен хоть какие-то серьезные, вызывающие доверие причины. Настоящие, не надуманные. Ведь нельзя же истреблять соседей и себя только потому, что некогда на выжженном солнцем полуострове какого-то немытый днепровский князь, происходящий скандинавского и нам, кстати, седьмая вода на киселе, впервые осенил себя святым крестом. Вон и сам Путин, как известно, прервав безупречный партийный стаж, крестился в водах библейской реки Иордан. Ну и что? Значит ли это, что пройдет еще 1100 лет и отдаленные потомки Российской Федерации на этом основании получат законное право отторгнуть у Израиля пол-Самарии, а в город Хайфу запустят очередного Гиркина-Стрелкова? Ведь это же бред, ну, просто чистое помешательство!

А уж Советский Союз Путину и вовсе ни к чему. Чем памятен Советский Союз безвестному сотруднику КГБ? Генеральские тычки, протоколы на интеллигентных диссидентов, тоска гарнизонных интриг и — венцом карьерных успехов — дрезденское пиво. Вся его дивная, сказочная жизнь только началась с падением Берлинской стены.

Португалец Баррозу, который, отслужив главой Европы, вышел на пенсию, так никого и не убил, не отравил, не посадил в тюрьму по своему хотению, вряд ли в состоянии понять, что есть чувства куда сильнее тоски по стигнувшему общественному строю. Это — страх. Не контролируемый разумом ужас, когда ноги вдруг становятся ватными, а виски покрывает леденящая испарина. Так бывает, когда кому-то, кто приказал взорвать дома на Гурьянова, вдруг ни с того, ни сего приснится Майдан.

Впрочем, ни с чего Майдан не приснится. В этой простой истине заложены причины глубинного взаимного непонимания между Путиным и прочим миром, ему не подчиненным. Ни один серьезный эксперт не предсказал, что Путин нападет на Украину. Слишком очевидны и бесспорны были резоны, что это позорно, гадко и очень опасно. «Ну, не враг же он сам себе!» — со снисходительной улыбкой откликались эксперты, с налёту, без обсуждения исключая такой исход.

Но это свершилось. Мания преследования, поселившаяся в существе одного ловкого человека, стала генеральной линией внутренней и внешней политики драчливой и неопрятной российской державы. Отпечаток неодолимого страха на первом лице будет все чаще отзываться провалами нашей экономики, бессмысленной болтовней дипломатии, растущими тюремными сроками и ударами исподтишка наших славных Вооруженных сил.

А может, и ударами в открытую. Может, даже с применением ядерного оружия, как не раз грозил неназванным супостатам начальник нашего Генерального штаба. Эти варианты, продиктованные безумием, не стоит рассматривать хотя бы ввиду их полной алогичности и непредсказуемости.

Но даже самый благостный из возможных вариантов полон неизъяснимой горечи. Вряд ли Крым навсегда «вернется в родную гавань», как тешат себя мечтами крым-нашевцы. Но что Украина ушла в Европу, навсегда оторвавшись от материкового «русского мира», — это факт.

Чем этот факт грозит России? Как изменится жизнь Украины? И что умеетнее говорить двум некогда братским народам — «до свидания» или «прощай»?

В отличие от действий, продиктованных ужасом первого лица, отношения двух соседних народов поддаются обоснованным прогнозам. И в этом мы с вами вскоре убедимся.

Владимир НАДЕИН
«Ежедневный журнал»

ІСТОРИЧНИЙ РОЗРИВ

СТРАХ І ЖАХ ПЕРШОЇ ОСОБИ

вий Кремля Баррозу, после 10 лет управления европейским правительством, видит в том, что «Путин переполнен злобой из-за того, что Россия утратила свое влияние в мире и чувствует себя униженной. Когда-то Россия была одной из двух сверхдержав, сегодня она ей не является».

Всё бы так, но отчего эта злоба вспыхнула так поздно и в таком извращенном виде «выстрела себе в ногу»? Почему рутинные торговые переговоры, на которых более пяти лет российские власти взирали с совершенным равнодушием, внезапно оборотились началом двух войн: «гибридной» в Украине и новой «холодной» — в мировом масштабе? Что такого особого произошло между 2007-м годом, когда при президенте Кучме Украине чуть приоткрыли дверь в Европу, и 2014-м, когда Россия нагло захватила Крым, обрушив международную договорную систему?

Вообще-то — много чего. За это время Америка с нулевого роста экономики поднялась до выдающихся пяти процентов годовых, а добыча сланцевых углеводородов из удачных опытов дросла до мощной, процветающей индустрии. Европа решила проблемы промотавшихся Испании и Ирландии, Близкий Восток сотрясла «арабская весна».

Впрочем, уважаемый читатель, я прошу вас оставить великие мировые события на обочине своего внимания. В персоналистском государстве мнение первой персоны важнее закона всемирного тяготения. Политический курс страны, покой её границ, мир и благо миллионов жителей не так зависимы от движений планет, как от предрасудков первого лица и заминок в деятельности его желудочно-кишечного тракта.

Три события оставили рваные шрамы в душе Путина. Муаммар Каддафи с черной дырой в мертвом лице. Они нравились друг другу. Обнимались по-мужски. Ливийский полковник 42 года безраздельно правил своей страной. В нём соединялось все, что так ценил Путин: сила, власть, деньги. Простые люди обожали Каддафи. Но достаточно было американцам чуть подтолкнуть пьедестал вождя, и те же простые обожатели его растерзали. Отсюда урок: не верь Западу.

Второе горькое разочарование связано с Медведевым. Вот уж не думал Путин, подсаживая на трон своего пугливого секретаря, что тот способен стать ядром хоть какой-то оппозиции. Но ведь стал. Не хотел, а стал. И даже вызвал волны протеста. Чем преподнес еще один важный урок бдительности: с властью расставаться нельзя ни на миг. Даже

Ельцина по импичменту.

Из всех пяти премьеров России той суматошной поры (Черномырдин, Кириенко, Примаков, Степашин, Путин) только последний сумел жестко и беззвучно решить важнейшие проблемы, отягощавшие большое президентство Ельцина. Какими средствами? Скорее всего, даже Ельцин об этом знать не хотел, и потому — не знал.

Некрасивые делишки очень больших людей обычно вскрываются только после их ухода. Тут список длинен: Сталин, Мао (посмертно), Никсон, Коль, Ширак (при жизни). Не только молва, но и виднейшие мировые средства массовой информации, в том числе очень солидные, дорожащие своей честью, приписывают Путину несметные богатства, захват власти с фактическим упразднением конституции, бессудные расправы с неугодными лицами, вопиющие нарушения прав человека.

Мы не знаем, что здесь правда, что ложь и каковы пределы доказуемости. Более того, мы этого достоверно не узнаем, пока Путин возглавляет страну. Тут, как говорится, без вариантов. Однако преступления высших редко проходят бесследно.

В годы расцвета ныне блёклой «Литературной газеты» едва ли не самым ярким её пером был Аркадий Ваксберг, юрист по первой профессии. После перестройки он поселился в Париже, где часто встречался с Анатолием Собчаком. После загадочной смерти бывшего мэра Петербурга Ваксберг выпустил книгу «Лаборатория ядов», в которой доказывал, что речь шла о политическом убийстве, связанном с предвыборной президентской кампанией 2000 года, когда Путин впервые стал президентом России.

«Прямых улик нет, — писал Ваксберг, объясняя строки своих подозрений, — но у нас приято считать доказательствами в общественном мнении почему-то только прямые улики, что категорически противоречит теории судебных доказательств и вообще теории криминалистики. Совокупность косвенных улик так же доказательна, если смыкается одно звено с другим, как и прямые улики. В противном случае преступников нельзя было бы судить, 90% преступников, как говорил Кони, ушли бы тогда от ответа, если бы косвенные доказательства не имели такой же доказательной силы».

«Я только остерегаюсь (не из страха какого-то, а просто ради точности и верности криминалистике) высказывать предположение, кто конкретно мог быть заказчиком и исполнителем, — писал далее Ваксберг. — Но то, что это не случай-

часть из них во власти.

— А зачем им надо было убрать Собчака?

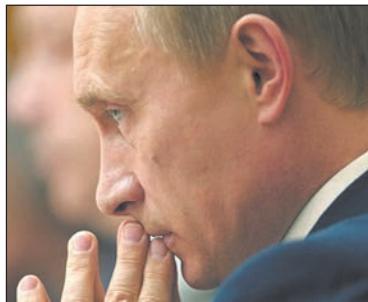
— Я бы не хотела об этом говорить. Именно потому, что после его смерти стали лететь комья грязи... Могу вам больше сказать. Человек, который первым увидел мертвого Собчака в Калининграде и который очень много мне рассказал о том, что там произошло, — это Шабтай Калманович, который несколько лет назад был убит в машине при очень странных обстоятельствах. А Шабтай был человеком очень опытным...

«Эти документы» — это какие? Кто из людей во власти может их опасаться? И кого, кроме Путина, надлежит опасаться вдове и дочери того, кто был главным благодетелем нынешнего диктатора? Какое «что-то» может случиться с благополучной дамой, два десятилетия витавшей в высших сферах Российской Федерации? Аркадий Ваксберг умер в Париже, но ссытесь ли исследователь такого же класса, который напишет о загадочной гибели Шабтая Калмановича — богача, мецената, еврея, отсидевшего в израильской тюрьме за шпионаж в пользу России?

По большой книге и, скорее всего, не по одной следовало бы издать и про каждого из обширного путинского мартинолога. Генералы Лев Рохлин и Александр Лебедь; политики Галина Старовойтова, Михаил Маневич, Сергей Ющенков; журналисты Юрий Щекочихин, Артем Боровик, Анна Политковская; беглые олигархи Борис Березовский и Бадри Патаркацишвили; беглый же гэбэшник Александр Литвиненко. Люди разные, гибли по-разному. Роднит их две черты. Первая: они или являли собою угрозу власти Путина, или, при иных поворотах, могли её представлять. Вторая: смерть их расследовалась крайне поверхностно и неубедительно для общественного мнения.

Хотя историки современности вряд ли назовут этот список полным, его тоже вполне достаточно, чтобы подозреваемого в причастности, как только он лишится особых державных привилегий, немедленно пропроводили в тюрьму. А если к этим действиям мы мысленно прибавим взрывы в Москве и рязанский гексоген, гибель сотен невинных людей в театре на Дубровке, в школе Беслана, странные войны с Чечней (вторая), с Грузией и Украиной, то становится предельно ясно: у нынешнего повелителя России есть только один шанс избежать серьезного уголовного преследования. Именно: навсегда, то есть до последнего своего дыхания, оставаясь верховным повелителем страны.

Это не так сложно, как кажется.

и крохи хлеб-соли в самом гостеприимном аэропорту. На банкетах не прикоснется к бокалу губами. Чтобы запутать мстительных злодеев, он опаздывает ко всем, включая Папу Римского и британскую королеву. По пути в Аргентину делает внезапную, никому не нужную посадку в Никарагуа, лишь бы сменить утвержденный маршрут. Для своего Рождества выбирает по наитию мелкие захолустные церкви, лучше с приютскими детьми, которых легко обискать. На свою иннаурацию едет по пустой Москве.

И так далее.

Николо Макиавелли, хоть и современник Ивана Грозного, правильно завещал государям никому не передоверять охрану своей особы. Правда, в Европе короли давно ездят на велосипедах, а президенты обходятся парой охранников. Но это в Европе. А у нас Путин, внутри огромного кортежа, на страшной скорости, под вой сирен утверждает незыблемость средневековых традиций. И еще успевает оглядываться по сторонам.

А вот Украину чуть не проглядел. Может, если бы не мертвый Каддафи с черной дырой в страшном лице, не белые ленты обнаглевших бандерлогов да озвевший планктон Болотной, голоштанной Украине так и удалось бы беспрепятственно прошмыгнуть в Европу. И это, теперь ясно, была бы большая беда. Даже Болгария с Румынией, уж на что нишне приживалась покойного социалистического лагеря, а тоже прихорашивается и кокетничает, попав в Европу.

Благополучная Украина, со своими 45 миллионами населения, с необъятными черноземами и глубоковод

ЛИСТ З ВІЙНИ

Житель міста Ірпеня, що на Київщині, Андрій Дмитруха належить до покоління, яке виросло за роки Незалежності. У Андрія є кохана дівчина, є житло, є робота. Але він добровільно пішов на війну. Батько Віталій Дмитруха згадує, що брав із собою малого Андрійка на заходи Ірпінського куреня Козацького товариства Київщини, де проводився водний вишкіл на Дніпрі. Студентом син брав участь у Помаранчевій революції. Все це впливало на формування його світогляду. Проте хлопець виріс російськомовним. Хоча його батько походить із українського козацького роду. А мати — росіянка, яка різко негативно ставиться до московської агресії проти України.

Коли Андрій побачив зіомки так званого параду в Донецьку і відізнав серед наших полонених, яких обзвали фашистами, свого друга, то залишив кохану, батьків, роботу і пішов добровольцем на війну.

У людей, які читають лист юнака із війни, на очі навертаються слізми. Дехто дорігає батькові. Мовляв, як можна було виховати сина таким, що він добровільно пішов на фронт?! А батько сказав синові: «Як український патріот я пишаюся тобою, але все-таки не забуй, що в тебе є мама і тато, які люблять тебе».

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ,
отаман Ірпінського куреня
Козацького товариства
Київщини

* * *

Лист Андрія Дмитрухи

Когда мне было 12, я ждал скорей 16, чтобы гулять ночами. Когда стало 16, ждал 20, чтобы увидеть взрослую жизнь, когда стукнуло 22, я жалел, что мне не 16.

Все мы в детстве стремимся

как можно быстрее стать взрослее, при этом забываем наслаждаться самыми беззаботными годами, но, преодолев определенный возраст, понимаем, что за поступки ответственность несем лично и удар принимаем на себя полностью.

В свое время я откосил и улизнул от службы в армии и всегда был уверен в том, что в XXI веке войны в моей стране быть не может. Я с первых дней следил за всем происходящим и принимал активное участие на Майдане, бегал после работы, во время работы. Но одно дело драться с мусорами и урками, а другое дело идти против вооруженных «спасителей» «русского мира», — я к себе в гости никого не приглашал и не звал.

И весь исторический путь моей страны Украины лежит в постоянных военных конфликтах за свою свободу и независимость, каждый раз кто-то пытается навязать свое мнение и свои правила. Так вот и сейчас мы расплачиваемся за слово «Независимость», «подаренное» нам в 90-х, просто тогда было не до нас. И мне очень жаль, что только после таких кровавых

я и ужасных событий люди начали так любить свой гимн, флаг, быть такими патриотами и на каждом шагу кричать «Слава» и везде писать «Сделано в Украине». Возможно, ваше осознание таких вещей раньше спасло бы тысячи ребят.

Теперь я сам — мент, и этого требуют правила игры, которую ведут политики, но если в ней не участвовать, то чем ты лучше ваты? «Безразличие убивает не хуже пули»...

Я — воин и себя таким не считаю, даже смешно, когда называют военным прохожие. Я защищаю свою семью, своих родных, своих близких, и если мой поступок пойти в добровольческий батальон «АЗОВ» открыл глаза хоть одному инакодумающему, значит, все не напрасно.

Так вот к чему мой текст: любите свою страну и не спешите взросльть, чем дальше, тем хуже... Хоть год и действительно отвратительный, но в нем есть и приятные моменты моей жизни, и нужно сказать большое спасибо моей малышке за такую терпимость и понимание — Svetlana Ozmitel. Это был отличный год! Хорошо, что мы провели его вместе».

ВІЛЬНИЙ КОЗАЦЬКИЙ БІЙ
НЕЩОДАВНО ВІДБУВСЯ НА РІВНЕНЩИНІ

**ЦЕ УЖЕ IV-Й ВІДКРИТИЙ ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ, ЯКИЙ ОРГАНІЗОВУЄ
І ПРОВОДИТЬ МІЖНАРОДНА ФЕДЕРАЦІЯ БОЙОВОГО ГОПАКА**

Із восьми областей України з'їхалися юнацькі та дівчата віком від 5 до 25 років, що склали понад 120-кількісну команду учасників бойових мистецтв. Тут були представники не тільки шкіл Бойового Гопака, а й рукопашного бою, бойового самбо, козацької боротьби «Спас» та інші.

Під звуки козацьких маршів та гарячими оплесками зустрічали глядачі молодих спортсменів бойових мистецтв у спорткомплексі ДЮСШ міста Березне Рівненської області. Після спільногопокання Державного гімну України учасники привітали в. о. голови райдержадміністрації В. П. Партарак, священнослужителі Київського патріархату, керманичі району та області. На урочистостях також були присутні учасники бойових дій АТО на сході — Володимир Пащук, Юрій Серганчук та інші. Хвилиною мовчання всі присутні вшанували воїнів, що загинули від рук московських агресорів на сході України.

Засновник стилю Бойового Гопака, прези-

дент Бойового Гопака, війт змагань Володимир Пилат провів традиційні ритуали перед змаганнями, в яких помолилися Богу та спільно виконали Різдвяну колядку. Секретар змагань Олег Нагорний нагадав присутнім, що змагання будуть проходити за правилами Міжнародної федерації Бойового Гопака.

Вперше в історії Незалежної України змагання відбувалися під час воєнних дій, коли наші воїни змушені стримувати ненажерливі апетити кремлівських агресорів. Тому сьогодні, як ніколи, Україна потребує відродження касті воїнів, воїнів-козаків, лицарів Сонця, Правди й Добра.

Таке відродження було наглядно продемонстровано на татахах у гарячих і пристрасних поєдинках. Присутні з захопленням аплодували як наймолодшим учасникам, які були ще дошкільного віку, так і зрілим юнакам та дорослим козакам, які не здавались без бою. Особливо майстерний бій показав Роман

Жовтобрух, вихованець Волинської молодіжної громадської організації «Школа козацького гарпу», який у другому раунді за 17 секунд зумів перемогти суперника, застосувавши бойовий прийом на здушування, і вийшов у фінал. Яке ж було його здивування, коли у фінальному поєдинку він зустрівся із своїм рідним братом-близнюком Богданом. У хвилинному показовому поєдинку вони розділили перше і друге місця.

На найвищому сходинку першого місця також піднялися Іван Заболотний (Школа Бойового Гопака м. Луцька — тренер Роман Ковальчук) та Юрій Мамотюк (МГО «Школа козацького гарпу» м. Ківерці — тренер Олександр Антонюк). В підсумку волинські козачата на цьому чемпіонаті здобули десять медалей, у тому числі три золотих, дві срібні і п'ять бронзових. А двом бійцям — Кості Чумаченку та Іллі Поворознюку (2004 року народження) — судівська колегія вручила грамоти «За волю до перемоги».

Почесними грамотами «За підготовку висококласних спортсменів-козаків, переможців Чемпіонату України з Вільного Козацького Бою» були нагороджені також тренери і вчителі Школи Бойового Гопака та «Козаць-

кого гарпу» Роман Ковальчук і Олександр Середюк.

В загальному підсумку перше командне місце здобула Школа Бойового Гопака «Патріот» міста Березне Рівненської області (тренер — Олександр Зайченко), друге — збірна команда Волинського Клубу змішаних единоборств рукопашного бою «Інсайт» та «Магістр» (заслужений тренер України, мастер спорту 3-го дану з рукопашного бою, головний тренер Клубу з рукопашного та універсального бою В'ячеслав Паліївця), а третє — Школа Бойового Гопака «Сварог» м. Нетішин Хмельницької області (тренер — Микола Колінсько).

Цей чемпіонат наглядно показав, що є поріг у порохівницях у підростаючого покоління українців. Вони достойно захистять не тільки свою родину, а й Батьківщину, і не дадуть ніяким зайдам сунутись у НАШ, Богом створений край.

Олександр СЕРЕДЮК,
отаман ВМГО «Школа козацького гарпу»,
вчител Бойового Гопака

На фото: на найвищому п'єдесталі чемпіонату України Роман і Богдан Жовтобрухи; команда МГО «Школа козацького гарпу» та школи Бойового Гопака «Герц» з Верховним Вчителем Володимиром Пилатом після змагань

ТАК І СТАЛОСЯ, ЯК ГАДАЛОСЯ... ЩЕ 60 ЛІТ ТОМУ

КРИМ: ЧИ НЕ ПРИЙДЕТЬСЯ ЙОГО БОРОНИТИ?

(НОТАТКА ЗА 1954 РІК)

Недавно пролетіла українською та світовою пресою вістка, що Кримську область відділено від Російської та прилучено до т. зв. Української РСР.

Ця вістка не звичайна, бо, по-перше, тут очевидно стояло щось таке, що Росія мусила, нехай і формально, поступитися Україні, віддавши їй, як писала сама російська преса, одну зі своїх найкращих областей; а по-друге, йдеться тут про Крим, який мав і має велике значення для нас.

Крим і кримські татари були протягом століть ворогами нашого народу. Для українських козаків, які, як під проводом отамана Сірка 1675-го, часто нападали на Крим, щоб послабити татара та в цей спосіб забезпечитися перед їхніми нападами на Україну, боротьба з татарами була військовою і політичною школою, після відбиття якісної козацької війською так зросла на силі і досвіді, що могло протиставитися Польщі у 1648 р., під проводом Б. Хмельницького.

Хоча не можемо сьогодні заперечити, що прилучення Криму до України сталося у великій мірі із внутрішніх і зовнішніх політичних пропагандивих мотивів, то факт є теж, що це прилучення має своє глибоке обосновування в географічному і господарському положенні Кримського півострова. Ще більше значення матиме прилучення Криму до України в майбутньому, бо воно може скріпити зв'язки України з народами Близької Азії. Вони нагадує нам про наших кавказьких приятелів, нагадує, що грузини читають і шанують твори Шевченка майже так само, як і ми, що Леся Українка написала свою чудову «Лісову пісню» — гімн

Балаклавська руда ідути до металургійних заводів півдня України.

Кримська промисловість, доволі значна, працює українським вугіллям. Харчова промисловість України постачає Крим хліборобськими та переробленими харчовими продуктами. З другого боку, це природний Іст Четгем цілої України, куди на відпочинок їдуть сьогодні, правда, здебільша комуністичні пропідприємства, але за якийсь час, коли обставини зміняться, кримські курорти, чудові морські побережжя будуть доступні всім українцям. Економічна співзалежність Криму з Україною зросла ще більше, коли розпочато будову Південно-українського каналу, що з'єднує долину Дніпра з північно-українськими степами.

Хоча не можемо сьогодні заперечити, що прилучення Криму до України сталося у великій мірі із внутрішніх і зовнішніх політичних пропагандивих мотивів, то факт є теж, що це прилучення має своє глибоке обосновування в географічному і господарському положенні Кримського півострова. Ще більше значення матиме прилучення Криму до України в майбутньому, бо воно може скріпити зв'язки України з народами Близької Азії. Вони нагадує нам про наших кавказьких приятелів, нагадує, що грузини читають і шанують твори Шевченка майже так само, як і ми, що Леся Українка написала свою чудову «Лісову пісню» — гімн

Хоча не можемо сьогодні заперечити, що прилучення Криму до України сталося у великій мірі із внутрішніх і зовнішніх політичних пропагандивих мотивів, то факт є теж, що це прилучення має своє глибоке обосновування в географічному і господарському положенні Кримського півострова. Ще більше значення матиме прилучення Криму до України в майбутньому, бо воно може скріпити зв'язки України з народами Близької Азії. Вони нагадує нам про наших кавказьких приятелів, нагадує, що грузини читають і шанують твори Шевченка майже так само, як і ми, що Леся Українка написала свою чудову «Лісову пісню» — гімн

Хоча не можемо сьогодні заперечити, що прилучення Криму до України сталося у великій мірі із внутрішніх і зовнішніх політичних пропагандивих мотивів, то факт є теж, що це прилучення має своє глибоке обосновування в географічному і господарському положенні Кримського півострова. Ще більше значення матиме прилучення Криму до України в майбутньому, бо воно може скріпити зв'язки України з народами Близької Азії. Вони нагадує нам про наших кавказьких приятелів, нагадує, що грузини читають і шанують твори Шевченка майже так само, як і ми, що Леся Українка написала свою чудову «Лісову пісню» — гімн

Хоча не можемо сьогодні заперечити, що прилучення Криму до України сталося у великій мірі із внутрішніх і зовнішніх політичних пропагандивих мотивів, то факт є теж, що це прилучення має своє глибоке обосновування в географічному і господарському положенні Кримського півострова. Ще більше значення матиме прилучення Криму до України в майбутньому, бо воно може скріпити зв'язки України з народами Близької Азії. Вони нагадує нам про наших кавказьких приятелів, нагадує, що грузини читають і шанують твори Шевченка майже так само, як і ми, що Леся Українка написала свою чудову «Лісову пісню» — гімн

Хоча не можемо сьогодні заперечити, що прилучення Криму до України сталося у великій мірі із внутрішніх і зовнішніх політичних пропагандивих мот

ДІТИ — ПРО МИР І ВІЙНУ

Виставка малионків «Мир і війна очима дітей», яка відкрилася в Посольстві України в КНР за сприяння Українського Дому в Пекіні, має на меті привернути увагу світової спільноти до необхідності зупинити бойові дії, а з ними страждання дорослих і дітей, а також зібрати кошти на допомогу саме дітям у зоні конфлікту. Про це повідомляє кореспондент «Укрінформу» в Китаї.

«За час неоголошеної війни на сході нашої держави загинули кілька тисяч військових і цивільних, а також багато дітей. Велика кількість дітей бачить, як іде війна, як гинуть люди, як руйнуються їхні домівки та школи. Доки не буде зупинена російська агресія, доки не буде зупинена допомога бойовикам, доти будуть гинути люди та страждати діти», — наголосив у своєму виступі посол України в КНР Олег Дьомін. Він висловив надію, що через виставку якомога більше небайдужих людей підтримують Україну в її боротьбі за мир, майбутнє, за шастя дітей.

Ініціатор заходу, керівник київського видавництва «Софія-А» Максим Мельник у свою чергу зазначив, що «ці

Понад десять літ тому, окрім «найрозкрученішого» згдом дитячого «Джерельце», «Кримська світлиця» випускала також молодіжний і спортивний додатки. «Будьмо!» — так називалася наша кримсько-українська «молодіжка». Творили її без всякої підтримки, на ентузіазмі, творчими зусиллями талановитих студентів і старшокласників. Друкували їхні перші поетичні і журналистичні твори, проводили на стопінках «Будьмо!» різноманітні конкурси серед читачів. Один з них — конкурс духовної краси «Кримчаночка», в якому в 2003 році засвітилася зірочка таланту й краси юної Севгіль Мусаєвої з Керчі.

Пропонуємо уважі читачів копію сторіночки з «Будьмо!» із публікацією кримчаночки Севгіль. Вона вже тоді твердо знала, що буде журналісткою, і наполегливо йшла до своєї мети: сьогодні Севгіль Мусаєва-Боровик — головний редактор популярної «Української правди». Раді, якщо наше «Будьмо!» хоч трішечки допомогло їй на цьому шляху!

для дітей, які стають його жертвами. Працівники видавництва здійснили поїздку по 16 школах та інтернатах, які опинилися в зоні бойових дій (Слов'янськ, Краматорськ, Святогірськ, Рубіжне), де діти намалювали близько 700 малюнків. Сотня з них були показані в Пекіні. Більшість — розпродана. Разом із пожертвуваннями у перший день виставки вдалося зібрати безпосередньо 15,5 тис. юанів (близько 2,5 тис. дол.), 150 долларів і 100 євро. Один зі спонсорів перевів на банківський рахунок 10 тис. дол.

Така сама виставка успішно пройшла в Кіото (Японія) на початку січня. Там зібрали 12 тис. доларів. У лютому планують провести виставку в Лос-Анджелесі, в березні — у Лондоні. На початку квітня відбудеться заключна виставка в Національному музеї в Києві, до якої буде підготовлена і презентована книга-зіт із зображенням благодійників.

Усі зібрані кошти будуть використані для допомоги дітям, які постраждали в результаті сьогоднішньої війни.

«КРИМЧАНОЧКА»

Я, Севгіль МУСАЄВА, навчаюсь в 11-му класі спеціалізованої школи № 1 м. Керч з поглибленим вивченням англійської мови. Захоплююсь журналістикою. В цьому році стала дійсним членом

МАН в секції «Журналістика» та дійсним членом МАМ і НР. На республіканському конкурсі юних журналістів отримала гран-прі в номінації «Авторська газета» та стала володарем Лаврової гілки Асамблеї обдарованих дітей Криму. Була учасником Міжнародного дитячого фестивалю у місті Кіровограді «Крок за кроком»: шлях до толерантності». Закінчила дитячу музичну школу № 1 по класу «Сольний спів». Дуже поглиблю вивчаючи мови. У цьому році стала кандидатом в дійсні членки МАН в секції «Іноземні мови». В майбутньому бачу себе журналістом. Мій життєвий принцип: «Hasta la victoria siempre», що в перекладі означає «Завжди до перемоги».

* * *

Запрошуємо кримських красунів — незалежно від віку і національності — взяти участь у конкурсі кримської краси «Кримчаночка»! Надсилайте ваші фотознімки (пам'ятайте, що негарні дівчат нема, є лише невмілі фотографи) та коментарі розповіді про себе. Переможниць, яких у кінці року назувут самі читачі, чекають подарунки!

«У ДОМІ МАРІЇ»

17 січня у римо-католицькому храмі Ялти відбувся VI Різдвяний фестиваль «У дому Марії». Вже традиційно у фестивалі беруть участь представники різних національностей, які проживають на території Криму.

Цього разу на фестивалі лунали колядки українською, російською, польською, чеською, німецькою, англійською мовами. Це багатство мов показує, якою живою залишається традиція славити Бога у святковий час Його народин.

Відзначення Різдвяних свят розпочалося св. Месою, яку очолив настоятель парафії Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії о. Маріуш Возняк.

У фестивалі взяли участь парафіяльні групи і національні спілки з Севастополя, Лобанова та Ялти.

Участь у фестивалі також взяли парафіяни УГКЦ м. Ялти. У їхньому виконанні пролунали три колядки та різдвяні вінчання.

crimeania.wix.com/main

(Фото — католицький часопис «Кредо»)

ВІРШІ НАШОГО ДИТИНСТВА

Як горбики.
Два веселі їжаки
Позгортались у клубки
Під голки і сказали:
— Ми — грудки...
Ну, а може, — будяки...
Ну, а може, їжаки
Все-такі?!

ДІДІВ ОБІД

Казку хочете смішну?
Зараз я її почну:
Жив на світі сивий дід.
На пліті варив обід.
На кривий ослін сідав.
Що зварив, усе з'їдав.
Горщик мив і миску мив.
На пліті обід варив,
На кривий ослін сідав,
Що зварив, усе з'їдав.
Горщик мив і миску мив.
На пліті обід варив...
.....
Ой і хитра казка ця,
Бо не видно її кінця.
Доки дід на світі житиме,
То усе обід варитиме.

ПРО СНІГОВИКА

У дідка
Сніговика
Кочерга замість ціпка,
Замість носа — бурячок,
Замість шапки — банячок.
Сперся він на кочергу
І ні кроку по снігу.
А в одлигу позіхнув,
Кочергою ворухнув.
Бороду розпушив
І по стежці рушив.
— Ти куди оце, куди,
— А туди, де холоди,
Де снігів уволю, —
На Північний полюс.
Буду жити і поживати,
Дім із криги мурувати,
Кочергою у хокей
На крижині грati
І морозивом гостей
Буду частвуати.

КОЛІСАНКА

Хто це з вечора до ранку
Грає зорям колисанку
Цілу ніч?
То вітрясько на горищі
В бузинову дудку свище
Цілу ніч.
Тільки зорі не дрімають,
З ним у піжмурки гуляють
Цілу ніч.
От якби ми не стомились,
То б із ними веселились,
Цілу ніч.

ВІДЕРЦЕ

— Відерце, відерце,
Посріблене денце,
Скажи, де бувало,
Кого напувало.
— Напувало городину,
Напувало смородину,
І вербу пелешату,
І козу бородату.
І тепер не гуляю —
Горобців напуваво.

ЇЖАКИ

Два веселі їжаки
Накололи на голки
Всі листки

З АРХІВУ «KC»

П'ятниця, 22 серпня 2003 року

З АРХІВУ «KC»

Пропонуємо читачам «Будьмо!» одну з новел, написану Севгіль Мусаєвою, як вона нам зізналась, на документально-музичному матеріалі.

ЛИСТИ ДО ТЕБЕ

4.10.02

Сьогодні увесь день йшов дощ. Доць це, напевно, усе мое життя. Таке ж сумне... Але український дощ не такий! Він інший. Усе сіє та переливається у його краплях.

Сум... Більш нічого. За вікном тільки хмарі. А я згаду українську осінь. Ні, вона інша. Дерева, кущі — усе золоте, а найголовніше — рідне. Ти знаєш, Маринко, якби не доля, я ніколи не залишила б рідного міста. Якби...

Ти знаєш, Маринко, зараз я розмовляю німецькою, але глибоко у душі я — українка. І завжди нео залишусь. Більш нічого не можу писати. Суму, але навряд чи повернусь. До побачення! Твоя Іринка.

20.10.02

Сьогодні я довго передивлялась свою бібліотеку. Після весілля Гарі подарував мені багато книжок. Але усі вони італійською чи німецькою мовами. А потім я знайшла «Кобзаря». Пам'ятаєш, мені подарувала його вчителька на день народження. Змахнувши пил, я міцно-міцно притиснула його до грудей і заплакала. Згадала рідне місто. Якіс дивні почуття розквіти у душі. Відкрила та одразу знайшла найлюбленішу поезію — «Мені тринадцять минало...» Сумно... Ти знаєш, Маринко, жити на рідній землі — це набагато краще, ніж у чужій країні.

У мене, мабуть, усе гаразд. Добра робота, хоханий чоловік, але чогось недостас.

лaska, надсилає листи. Бувай. З повагою, твоя Іринка.

3.11.02

Сьогодні переглядала свій сімейний фотоальбом. Побачила старе фото. Ми стоямо на вершині Говерли та співаемо гімн України. Який чудовий час: дитинство, рідне місто. А пам'ятаєш, як ми мріяли побачити світ. Тільки зараз я розумію, що таке Вітчизна. Ніколи не забуду своєї країни. Пиши мені, будь ласка.

Бувай!

20.11.02

Сьогодні я дізналась, що у мене буде дитина. Це, мабуть, єдине, що мене потрапило за останній час. Ти знаєш, якщо у мене народиться хлопчик, я назув його Остапом. Буду читати йому на ніч казки, розповідати про рідне місто, про тебе... Бувай, Маринко!

Твоя Іра.

Севгіль МУСАЄВА.
м. Керч.

ЖИТТЯ У НАТЮРМОРТИ

Виставкою «Живе життя натюрморту», яка відкрилася минулого п'ятниці в Будинку художника Сімферополя, кримські живописці продовжили серію проектів, присвячених пам'яті мистецтвознавця, заслуженого працівника культури АРК Рудольфа Подуфалого.

Вона стала ще одним приводом напередодні дня його народження (24 січня), як і за життя, зібратися і відверто

поговорити про все, що відбувається в кримському художньому співтоваристві.

Рудольф Подуфалій був особистістю неординарною, колоритною й авторитетною в колі митців. За сорок років роботи в Сімферопольському художньому музеї він реалізував багато грандіозних проектів, написав сотні мистецтвознавчих статей, відкрив десятки нових імен, створив чудовий зал сучасного кримського мистецтва, проводив дискусійні виставки однієї картини. Під його керівництвом і за безпосередньою участі відбулося сім Бієнале камерної акварелі Криму, які стали помітним художнім явищем далеко за межами півострова.

Неодноразовий лауреат цього творчого конкурсу Олександр Кропко розповів, як Рудольф Подуфалій

давав йому свої рекомендації щодо тематичного спрямування та вибору стилю письма аквареллю, здійснююв опіку на початковому етапі, а потім багато років був найпрофесійнішим глядачем. Його оцінка завжди була дуже важливою для митця. І творча доля О. Кропка склалася: за серією графічних робіт «Кримська сюжет» отримав Премію АРК, удостоєний звання заслуженого художника Криму.

Мистецтвознавець, заслужений діяч мистецтв АРК Ельміра Черкезова розповідає, як уважно ставився Р. Подуфалій до кримськотатарських майстрів, як підтримав перші кроки на кримській землі живописців Рамазана Усейнова і Раміза Нетовкіна, скульптора Айдера Алієва. Наприклад, з приводу однієї з виставок Амета Устаєва у 90-х роках минулого століття він писав: «Устаєв умів цінувати скромну натуру як вираження простих смислів бутти, найменших радощів життя, як наближення до чистих витоків самого мистецтва. Його натюрморти «Чайна коробка на блюдці», «Помідори», в яких розкривається поетична значущість і емкість елементарного в мистецтві, можна співставити з пізніми роботами Д. Мітрохіна чи нашого М. Барсамова».

— І в роботі, і в житті Рудольф Трохимович був для мене прикладом істинного благородства, чесності, безкомпромісності, — говорить Е. Черкезова.

Р. Подуфалій об'єднував навколо себе і заливав до виставкової діяльності художників різних напрямків. Такого мистецтвознавця, який досконало володів глибоким структурним аналізом, енциклопедичними знаннями та інтуїцією, в Криму не було. Немає і понині. При всьому незаперечному авторитеті провідного художнього критика з ним можна було не погоджуватися і навіть сперечатися, однак ігнорувати його думку було неможливо! І найчастіше саме Подуфалій і виявлявся правим.

Багато з наміченого ним, на жаль, так і залишилося лише в

начерках, планах. Одну з його нереалізованих за життя ідей — проект ретроспективної виставки кримського портрета та автопортрета — реалізували в 2012 році вже без нього друзі та колеги.

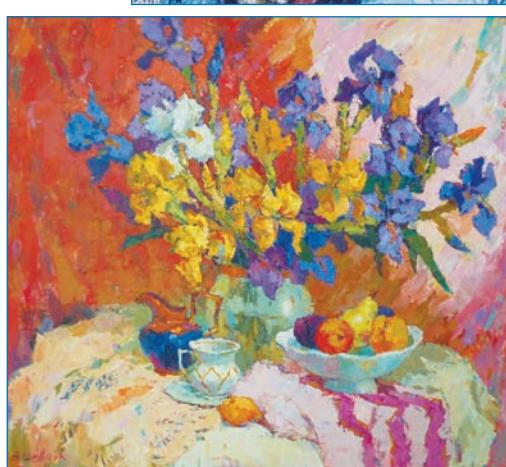
«У роботі над портретом для будь-якого художника, — писав Р. Подуфалій, — важливий процес народження образів, а не технічна закінченість, обробка зображення, яка не уявляється необхідною в живому, пульсуючому мистецтві, що створюється немов на очах глядача». І обширна портретна галерея експозиції стала наочним підтвердженням цих слів, відходу від стилістики офіційного парадного портрета до психологізму і камерності приватного.

Через рік кримські художники взяли участь в реалізації ще одного нездійсеного проекту мистецтвознавця Подуфалого — тематичної виставки «Сучасна дійсність. Побутовий жанр в образотворчому мистецтві». В її основу була покладена оглядача стаття Р. Подуфалого «Втрачене мистецтво». Глибоко аналізуючи в кінці 90-х років минулого століття тенденції художньої творчості, автор зазначав, що побутовий жанр як самостійний естетично значущий напрямок, традиційний для образотворчого мистецтва, став зникати на рубежі 60-70-х років.

Втім, експозиція продемонструвала, що в цьому жанрі працює багато кримських митців різного рівня від метрів — Миколи Моргуна, Миколи Дудченка, Валерія Голинського, Вероніки Шевчук до новачків. Питання було лише в тому, щоб утримати високу планку художньо-естетичних вимог Подуфалого в цілому, адже за останніх тридцять років нічого подібного не проводилося.

Натюрморти в контексті кримського мистецтва Р. Подуфалій аналізував у багатьох своїх статтях, називаючи кращими із них «Жовті трояндди» Віктора Платонова. Художник входив у число дружів мистецтвознавця за духом.

«У квітах нас хвилює дивовижне явище кольору, яке надає нам форма, що розкривається, розцвітає, — писав Р. Подуфалій. — Близькі кольору, нюанси, що ніжно дихають, гра і переливи відтінків, дорогоцінність тонких живих фактур, ті естетичні якості, які викликають почуття захоплення, зачарування і водночас почуття зворушливості, тендітності».

І експозиція, розгорнута нині в трьох залах першого поверху Будинку художника, демонструє, що натюрморт на тлі спаду тематичної, жанрової картини та портрета, стає поряд з пейзажем провідним, має численних і відданих шанувальників. Багаторічність натюрморта, насичений колоритом, філігранна техніка, потужний імпульс душевного настрою і ніжності рідної землі йде від картин Леоніда Герасимова, Людмили Грейсер, Тетяни Шевченко, Елеонори Щеглової...

Квіти і плоди зображені у всій різноманітності їхніх природних проявів — від перших травинок, що несміло виглядають з-під снігу, до чудових літніх букетів і розкішних дарів щедрої кримської осені. Здається, що вони справжні і духмяно пахнуть. «Полотна яскраві, колоритні, викликають захоплення», — говорять глядачі.

Виставка багатогранна, насичена знайомими і новими іменами, темами, оригінальними композиціями різних типів натюрморту — музейного, ретроспективного, навчально-пістановочного, археологічно-історичного, художньо-тематичного. Вони немов вибрають у своїй сюжеті всі сторони дійсності і мають пряме відношення до того, що, за словами Р. Подуфалого, становить зміст художнього процесу нашого часу, вільного та напруженого діалогу між авангардом і традиційним реалізмом.

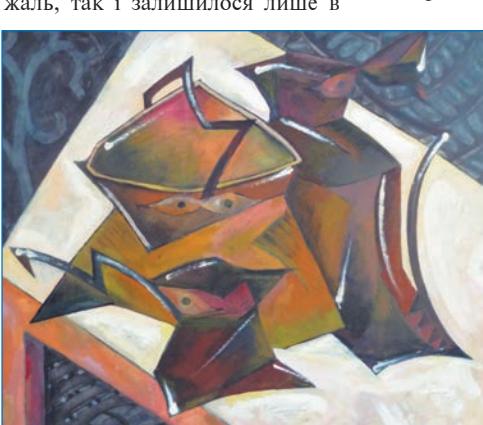
Валентина НАСТИНА

найти прекрасним доповненням до інтер'єру будинку.

Представлені на виставці роботи автора передані в дарунок музею.

Художник-дизайнер Л. Таранова вчить бачити красу, дивуватися й радіти їй.

Виставка триватиме до 1 квітня цього року.

рені понад 200 художніх виробів, які неодноразово були представлені на виставках у Ялті та одержали багато захоплюючих відгуків відвідувачів.

Майстер декоративно-прикладного мистецтва в 2004 році видала в м. Сімферополі у видавництві «Таврія» перекидний барвистий календар

зі ста виробами макраме у 25-ти композиціях.

На виставці відвідувачі побачать панно з оригінальними візерунками, яскраві настінні прикраси, витончені гаманці, дамські елегантні сумочки, пояси, кулони, сувенірні вироби, які прикрашають сучасний костюм і ста-

нути прекрасним доповненням до інтер'єру будинку.

Представлені на виставці роботи автора передані в дарунок музею.

Художник-дизайнер Л. Таранова вчить бачити красу, дивуватися й радіти їй.

Виставка триватиме до 1 квітня цього року.

ФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культу́рні видання ДП «Національне газетно-журналне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nnu.kultura@gmail.com**

4820157940020 04

НА ПІДТРИМКУ ПРОУКРАЇНСЬКИХ КРИМЧАН

25 січня у львівському нічному клубі «Picasso» розпочнеться драйвова благодійна вечірка «Щедре Етно'2015». Цього року гурти «Патріція», «Йорій Клоу» та «Гіч Оркестр», а також співак Есекен Зова та співачка Брія Блес-сінг виступлять на одній сцені з метою зібрати кошти на організацію навчального табору для українських громадських активістів, які залишилися в анексованому Криму.

Проект «Щедре Етно» старує у січні 2013 року, коли завдяки спільним зусиллям драйвових українських гуртів та не менш драйвових відвідувачів організаторам вдалося зібрати 25 тисяч гривень. Ці гроші спрямували на реалізацію транспортної програми навчально-реабілітаційного центру «Джерело», де діти і молодь з ДЦП мають можливість спілкуватися, працювати та відпочивати.

«Цього року ми обрали собі нову мету, — каже один із організаторів благодійної вечірки Володимир Бєлов. — Знаємо, що через акцію українського Криму там тепер діють інші закони. Це суттєво змінило не лише побут жителів півострова, але й дуже ускладнило життя громадських активістів. Благодійні фонди і міжнародні організації в Криму не працюють, законодавство суттєво змінило або узагалі нівелює можливості соціальних лідерів. Вони знесутимені, демотивовані, у відчай. Саме тому завдяки вечірці «Щедре Етно'2015» допомагатимемо їм».

«За порадою ми звернулися до самих представників Криму, — каже ідеяна натхненниця проекту Вікторія Мішук. — Дуже добре за останній рік у Львові себе зарекомендувала ініціатива «Крим SOS». Тож ми пішли до її співзасновника Аліма Алієва. Під час першої зустрічі зрозуміли важливу річ: через бездіяльність центральної влади, через увагу, прикути до війни на сході, про Крим забули. Тамтешні українські активісти (незалежно від національності) залихаються від відчая та безвіході. Це — величезна проблема. Ми переконані, що тут, у далекому Львові, про них пам'ятають. Наш проектне «теоретичний», саме тому ми обрали конкретний проект, який запропонував Алім. Це буде навчальний, мотивувальний табір для таких лідерів».

Співзасновник ініціативи «Крим SOS» Алім Алієв пояснює: «Найбільш вразлива категорія людей у Криму — проукраїнські активісти, які, незважаючи на неймовірно високий рівень загрози інновітству життю та здоров'ю, і далі зберігають та розвивають з'язок з Україною. Вони поширяють правду людини, проводять різноманітні акції та культурні заходи. На жаль, зараз вони почуваються покинутими. А цьогорічне «Щедре Етно» є, напевно, першим проектом, покликаним надихнути саме цих людей, дати їм силу та підтримку продовжувати свою важливу місію в Криму».

<http://www.lvivpost.net>